

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izdaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po razmaša-
lih dostavljena Din 5.— mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strosmayerjeva ul. 1. Tel. 66.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

RIMSKI SPO RAZUM TREH

Italija, Avstrija in Madžarska so sklenile v Rimu konzultativni pakt, o gospodarskem sodelovanju pa se bodo pogajanja še nadaljevala

Rim, 19. marca. d. Po odhodu dr. Dollfusa in Gombösa iz Rima v soboto zvečer je bil objavljen uradni komuniké o sklepih, sprejetih na rimski konferenci. Podpisani so bili trije protokoli, izmed katerih so prva dva podpisali Mussolini, Gombös in Dollfuss, tretjega pa Mussolini in Dollfuss.

Dogovor o medsebojnem sporazumevanju

Prvi protokol pravi: Šef italijanske vlade, avstrijski zvezni kancelar in madžarski ministrski predsednik so v stremiljenju po ohranitvi miru in gospodarski obnovi Evrope na podlagi spoštovanja neodvisnosti in pravic vsake posamezne države prepričani, da more biti sodelovanje njihovih treh držav stvarna podlaga širšemu sodelovanju z drugimi državami, ter se za doseg omenjenih ciljev zavezujejo, da se bodo sporazumevali o vseh vprašanjih, ki se jih posebno tičejo, kakor tudi o vprašanjih splošnega značaja za namenom, da izvajajo v duhu italijansko-avstrijske, italijansko-madžarske in avstrijsko-madžarske prijateljske pogodbe, v katerih je priznan obstoj skupnih interesov, soglasno politiko za doseg stvarnega sodelovanja evropskih držav, zlasti pa Italije, Avstrije in Madžarske. V to svrhu se bodo vse tri vlade posluževale medsebojnega konzultiranja, kadar bi ena izmed njih smatrala to za potrebno.

Trgovinske olajšave

Drugi protokol pravi: Vlade Italije, Avstrije in Madžarske so se prežete z željo, da bi razvile gospodarske odnose z novimi pobudami za izmenjavo svojih proizvodov, pri čemer se izkazuje protinestrni tendenci gospodarske aktivnosti in za uporabo konkretnih ukrepov v svrhu gospodarske obnove podunavskih držav na podlagi sklepov konference v Stresi in v soglasju z načeli podunavske spomenice, ki jo je predložila Italija 29. septembra l. 1933., sporazumele o naslednjem:

1. Vlade Italije, Avstrije in Madžarske se zavezujejo, da bodo razširile obstoječe sporazume s povečanjem olajšav za medsebojni izvoz v svrhu izpolnitve svojega narodnega gospodarstva. V ta namen bodo novi dvojni sporazumi sklenjeni pred 15. majem l. 1934.

2. Vlade Italije, Avstrije in Madžarske soglašajo, da bodo podvezle ukrepe, potrebne za odpravo težkosti, ki jih ima Madžarska zaradi padea cen žita. Ti sporazumi bodo sklenjeni čim prej, vsekakor pa pred 15. majem l. 1934.

3. Vse tri vlade se zavezujejo, da bodo olajšale in pospeševale, čim bolj bo mogoče, tranzitni promet v lukah na Jadranu. O tem bo sklenjen, čim prej bo mogoče, dvostranski sporazum.

4. Ustanovile bodo stalno komisijo treh ekspertov z dolžnostjo, da zasleduje razvoj gospodarskih odnosov med tremi državami in da formulira konkretne predloge, primerne za doseg čim večjega razvoja medsebojnih zvez v smislu tega protokola.

Poseben dogovor Italije in Avstrije

Tretji protokol, sklenjen med Italijo in Avstrijo, izpolnjuje prejšnji gospodarski protokol, podpisan med Italijo, Avstrijo in Madžarsko, ter pravi:

Italijanska in avstrijska vlada sta se odločili na podlagi dobljenih izkušenj, ki so pokazale, da se njuni narodni gospodarstvi medsebojno izpolnjujeta v najvišji meri, da napravita še en korak dalje za razvoj in čim boljše pospeševanje medsebojnih gospodarskih odnosov. V to svrhu sta sklenili:

1. Pogajanja med obema vladama za zaključitev novega sporazuma v svrhu razširjenja obstoječega dogovora, sklenjenega med obema državama, se prične 5. aprila l. 1934. Novi sporazum bo sklenjen v najkrajšem času, vsekakor pa pred 15. majem l. 1934.

2. Za zaključitev omenjenega sporazuma

se določa uvedba preferenčnega režima za čim večje število avstrijskih proizvodov, ki se uvažajo v Italijo. Pri tem bosta obe vladi poskrbeli, da te olajšave ne preidejo razumne mere, in se bosta ravnali po načelu, izraženem v čl. 11 podunavske spomenice, ki jo je predložila Italija in ki je datirana z 29. septembrom l. 1933. Pred 15. majem l. 1934 bosta izdelana dva seznama. V prvem bodo navedeni proizvodi, za katere se bodo mogle carinske olajšave določiti šele tedaj, ko se bodo sporazumeli prizadeti producenti obeh držav. Drugi seznam bo vseboval proizvode, za katere se bodo mogle olajšave uporabiti neodvisno od kakršnegakoli prejšnjega sporazuma prizadeti producentov obeh držav. Obe vladi se zavezujejo, da bosta podvezli potrebne ukrepe za pospeševanje in olajšanje zaključitve industrijskih sporazumov.

Uradni komuniké poudarja, da se bodo za izvršitev obveznosti, ki jih vsebujejo navedeni protokoli, sestali predstavniki Italije, Avstrije in Madžarske v Rimu 5. aprila zaradi izdelave konvencij, ki morajo biti sklenjene do 15. maja.

Dr. Dollfuss v Trstu

Dunaj, 19. marca. d. Zvezni kancelar dr. Dollfuss, ki je včeraj dopoldne prisel iz Rima v Benetke, je popoldne nepričakovano posetil Trst, kamor je prisel s svojim spremstvom v dveh italijanskih vojaških letalih. V Trstu so ga sprejeli zastopniki oblasti, nakar si je ogledal prosto luko. Ogledovanje je trajalo skoro dve uri, nato pa se je dr. Dollfuss vrnil zopet z letalom v Benetke, odkoder je odpotoval z brzim vlakom proti Dunaju. Na Dunaj se je vrnil davi. Z njim se je vrnil tudi italijanski poslanec Preciosi.

Budimpešta, 19. marca. d. Ministrski predsednik Gombös se je vrnil snoči ob 22.15 iz Rima v Budimpešto, kjer mu je na postaji priredila množica navdušene ovacije.

ramba Italije. Vsi osvajači, ki so doslej prešli Alpe, so bili obiti. Dovolj je bilo, da se je sporazumelo ali pa tudi ločeno nastopilo proti njim nekaj italijanskih mest, pa je moral tujec pobežati iz Italije. Zato je Italija mirna, ker se njene meje, ki sta jih postavila priroda in zgodovina ne morejo prekoračiti.

Italijanska stremiljenja

Prebivalstvo je ena izmed glavnih in edina živa pokretna sila državne moči. Fašistični narod Italije ve, da pomeni številčna sila moč in da moč povečuje blagostanje. Zato blagostanje ne propada v novimi rojstvi, temveč dosega; le smrt uničuje bogastvo. Med življenjem in smrtjo izbira italijanski narod življenje. Sedaj je vek pomlajevanja in ne umiranja.

Zgodovinska funkcija Italije je na Sredozemskem morju. Na severu ne išče nikogar in tudi na zapadu ne. Usmerja se proti vzhodu in sicer bližnjemu vzhodu, v Azijo in Afriko. Pri tem je ne vodi stremiljenje po teritorialnem osvajanju, temveč prihodna ekspanzivnost na bližnji vzhod. Pri tem ne zahteva niti monopola niti privilegijev, prepričana pa je, da nacionalne, duhovne, politične in gospodarske ekspanzije ne more nihče ustaviti.

Končno je Mussolini poudarjal, da je fašizem popolnoma likvidiral ostanke bivših strank. Nevarnosti antifašizma ni več. Obstoj samo še nevarnost buržujskega duha, ki ovira življenje. Fašisti, ki so zastupljenci z buržujskim duhom, niso pravi fašisti, ker mora pri njih fašistični idealizem propasti in ga more zamenjati le buržujski egoizem.

Grška odobritev balkanskega pakta

Atene, 19. marca. A. A. Danes je poslanska zbornica v drugem čitanju sprejela balkanski pakt. Predsednik poslanske zbornice je odklal načrt zakona o odobritvi balkanskega pakta senatu, ki ga bo odobrila v teku tedna.

Zasedanje senata

Odobritev trgovskih sporazumov z Italijo in Nemčijo — Pričetek proračunske razprave jutri

Beograd, 19. marca p. Finančni odbor senata je po večdnevni razpravi odobrila proračun za l. 1934-35 v podrobnostih in v celoti. Na jutrišnji seji plenuma senata, ki se bo pričela ob 11. dopoldne, bo to objavljeno ter bo pričel senat proračunsko razpravo v sredo ob 9. dopoldne. Po današnji seji senata, ki je bil zelo kratka, se je vršila seja kluba senatorjev JNS, ki je bila posvečena v glavnem proračunski razpravi.

Seja senata se je pričela ob 5. popoldne. Po odobritvi zapisnika je senat prešel na dnevni red, na razpravo o trgovinskem sporazumu z Italijo. Obširen ekspozé o tem sporazumu je podal poročevalec senator Milan Popović, ki je izčrpno analiziral pogodbo samo, kakor tudi dogodke, ki so dovedli do nje. Prav tako izčrpen resume je podal o drugi točki dnevnega reda, o trgovinskem sporazumu z Nemčijo.

Za njim je govoril minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović, ki je poudarjal, da se nahajamo v pogajanjih z Nemčijo za zaključitev stalne trgovinske pogodbe. Dosedanji sporazum o vzajemni uporabi največjih olajšav ni ustrezal

Ustaška teroristična organizacija pred sodiščem

Pred beograjskim sodiščem za zaščito države se je včeraj pričela razprava proti trem teroristom, ki so hoteli lani izvršiti atentat na Nj. Vel. kralja

Beograd, 19. marca. p. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je pričela danes razprava proti trem teroristom, članom organizacije »Ustaša«, ki so obtoženi, da so pripravljali atentat na Nj. Vel. kralja. Obtoženi so Peter Mijat Oreb, Josip Begović in Anton Podgorelec.

Državnemu sodišču predseduje g. Ljubomir Arneri, obtožnico zastopa apelacijski sodnik dr. Djerman Čadrov, obtožence pa zagovarjajo trije beograjski odvetniki po službeni dolžnosti.

Kakor navaja obtožnica, je bila uprava policije v Zagrebu obveščena 16. decembra lani od policijske uprave v Beogradu, da se nahajajo v Zagrebu v Stosovi ulici številka 4 trije teroristi, ki pripravljajo atentat na Nj. Vel. kralja. Po dobljenih navodilih so oddali organi zagrebške policije 17. decembra ob 7. jutraj v pritličje hiše v Stosovi ulici št. 4 in našli tam tri osebe, ki se jim je posrečilo pobežati, potem ko so ubili policijskega nadzornika Nikolaja Turčiča in hudo ranili policijskega agenta Kostolca Letiča. Kljub hudi poškodbi se je Letič posrečilo priti na ulico, kjer je obvestil šoferja Franja Fučeka, kaj se je zgodilo. Čeprav hudo ranjen, se je odpeljal za begunci z avtomobilom, streljajoč za njimi. Posrečilo se mu je aretirati dva terorista. Josipa Begovića in Antona Pogorelca. Po zaslišanju teh dveh in po točnem opisu, ki sta ga podala, se je posrečilo prijeli se istega dne zjutraj tretjega terorista, in sicer v Veliki Gorici.

Glavni obtoženec Peter Mijat Oreb, po rodu iz Velike luke v korčulanskem srežu, je obtožen, da je bil v drugi polovici l. 1933 pred svojo aretacijo član organizacije »Ustaša«, katere sedež je v inozemstvu, čeprav mu je bilo znano, da ima ta organizacija za cilj ogražati v državi javni red z namenom, da bi prišlo do oddvojitve enega dela našega teritorija. Nadalje je obtožen, da je v decembru lanskega leta prejel v inozemstvu navodila od vodstva te organizacije, kako naj v Zagrebu izvrši atentat na Nj. Vel. kralja, kako je dobil v ta namen bombe, revolverje, naboje in nož ter prešel ilegitalno mejo preko planine Pece ter došel v Zagreb lani 11. decembra v omenjene svrhe. Nadalje je obtožen, da je 16. decembra lani oborožen z bombami in revolverjem, prišel na Jelačićev trg ter se pomešal med špalir, ki ga je tvorilo prebivalstvo ob prihodu Nj. Vel. kralja v Zagreb, da izvrši bombni atentat na Nj. Vel. kralja, ko se je vozil v odprtem avtomobilu po zagrebških ulicah. Do izvršitve atentata ni prišlo in je zato obtožen samo poizkusa. Obtožen je tudi, da se je v noči med 16. in 17. decembrom dogovoril v omenjenem stanovanju z Begovićem in Podgorelcem, da bo istega dne zjutraj izvršil atentat na Nj. Vel. kralja ob priliki njegovega prihoda k službi božji v zagrebško katedralo. Do izvršitve atentata zaradi intervencije policije istega dne in njegovega bega ni prišlo. Končno je obtožen, da je 17. decembra ob 7. jutraj ubil policijskega nadzornika Turčiča in hudo ranil policijskega agenta Letiča, kar je oboje izvršil z namenom.

Drugi obtoženec Josip Begović se obtožuje istih zločinov, kakor tudi, da je z Orebom došel v Zagreb ter se na Jelačićevem trgu postavil v njegovo neposredno bližino, da bi mu dal ob danem trenutku znak za izvršitev atentata, nadalje, da je 16. decembra vzpodbujal Oreba, naj vrže bombo v vojaško godbo, ko je korakala po Jelačićevem trgu. Razen tega je nagovarjal Oreba, naj izvrši atentat na Nj. Vel. kralja v zagrebški katedrali.

Anton Podgorelec je obtožen prav tako kakor prva dva, da je bil član organizacije »Ustaša«, da je v omenjeni noči nagovarjal Oreba, naj naslednjega dne izvrši atentat na Nj. Vel. kralja v zagrebški katedrali, za kar mu je obljubil pomoč.

Z obsežnimi dokumenti utemeljena obtožnica navaja, kako je Oreb kot tihotapec pobežnil v Italijo v družbi nekoga Talenta, ki mu je pomagal, da je na italijanski ladji prišel v Zadar. Odtod je Oreb prišel v Trst, kjer se je spoznal z večjim številom

»ustašev«. V Trstu je stanoval v zasebni hiši, kjer je že bilo zbranih nekaj teh »ustašev«. V tej veliki hiši je v vsaki sobi spalo do 5 oseb. Tu je stopil v organizacijo »ustašev« in bil tudi zapričen. V Trstu ga ni nihče vznemirjal, čeprav ni imel nobene legitimacije. Iz Trsta je bil s skupino »ustašev« poslan nekega dne v kraj Brešče, kjer se je spoznal z nekim Slovincem Kisljem. Nekega dne se je odpeljal v potniškem avtobusu 10 minut daleč. Ustavili so se pred veliko zgradbo, kjer so jih sprejeli uniformirani »ustaši« in kjer so imeli svoje taborišče. Zbranih je bilo okoli 50 do 60 ljudi, ki so bili vsi uniformirani in ki so tudi njemu dali uniformo. Vodja je bil neki Jasinski. Uniforme so bile sive barve, na čepicah pa so imeli črko »U«. V tem taborišču so se večali v metanju bomb in streljanju iz revolverjev ter živeli pravo vojaško življenje. Vsako jutro ob 7. so vstajali na znak trobente. Trobentat je bil neki Slovinc. Obtoženec navaja tudi ime »ustašev« iz tega taborišča. Dne 8. decembra lani so iz tega taborišča odpotovali v Piacenzo, kjer so se jim pridružili še drugi »ustaši«. V kolodvorski restavraciji so jim sporočili, da imajo prejeti v Jugoslavijo. Njihov vodja, že omenjeni Jasinski, mu je dejal, da ima izvršiti atentat na Nj. Vel. kralja, za kar bo dobil 500.000 Din nagrade. Če bi se mu ne posrečilo ubiti kralja, naj vrže bombo v večjo skupino oficirjev. V primeru, da bi prišel v roke organov oblasti, naj bi se branil z bombami in revolverji, nikakor pa ne sme povedati, kdo se vse nahaja v njihovem taborišču. Zatem so odpotovali v Benetke, kjer so dobili potrebna navodila in orožje. Oreb je dobil madžarski potni list na ime Emil Benedik, s katerim bi prišel preko meje, za Jugoslavijo pa je dobil potrdilno legitimacijo na ime Ivo Marković.

Popolno priznanje glavnega obtoženca

Čitanje obtožnice je trajalo dve uri in pol, nakar je sodišče prešlo na zasliševanje glavnega obtoženca Oreba, ki je izjavil, da je vse resnično, kar navaja obtožnica. Izpovedal je, da se čuti krivega, ker je ubil človeka, pravi pa, da je v Zagrebu opustil svoj namen za izvršitev atentata, ker je spoznal, da bi zahteval premnogo žrtve. Nadalje je izpovedal, da se je parkrat sestel z dr. Pavelčičem, ki ga je nagovarjal k atentatu in mu dajal navodila, da ne sme povedati, da je prišel iz Italije. Ako bo aretiran naj raji izpove, da je došel iz Madžarske, Belgije ali Francije. Dr. Pavelčič mu je ponujal tudi pol milijona dinarjev nagrade, ako ubije Nj. Vel. kralja. V svojem taborišču so zelo dobro živeli in imeli vojaško disciplino. Kadar je prišel dr. Pavelčič, so ga vedno pozdravljali v pozoru. Obtoženec je tudi opisal njihovo večbanje ter kraje, kjer so se zadrževali, kako je prišel preko meje in došel v Zagreb. V splošnem je v celoti priznal navedbe obtožnice.

Razprava se bo jutri nadaljevala.

Izterjevanje davkov v kranjskem srezu

K govoru nar. posl. g. Ivana Lončarja v Nar. skupščini, objavljenemu v zadržem ponedeljskem »Jutru«, smo prejeli od davčne uprave v Kranju naslednji

uradni popravek

Ni res, da je davčna uprava v Kranju nekemu mizarju v Kranju, ki se je zaradi gospodarske krize znašel v finančnih težavah in ni mogel plačati davčnih zaostankov, pa tudi ne obrokov svojih dolgov, zaplenila vse njegovo pohištvo in orodje, vredno 24.000 Din, ker ni mogel takoj plačati vsega dolžnega zneska — res pa je, da je davčna uprava v Kranju nekemu tovarnarju pohištva iz Trizica zaradi davčnega zaostanka, obstoječega na dan 31. 12. 1933, v znesku 26.445.63 Din zaplenila in na ponovljeni javni dražbi dne 9. februarja 1934 v Kranju prodala najboljšemu ponudniku 1 rabljen pisalni stroj in 2 jedilnici, še ne povsem izdelani, za skupni znesek 4900 Din.

Ni res, da se je dan pred omenjeno dražbo zglasil pri davčni upravi žena dotičnega tovarnarja in ponudila takojšnje plačilo 5000 Din na račun davčnega zaostanka, da se zaenkrat opusti prodaja zaplenjenega blaga, da pa šef davčne uprave ni hotel sprejeti ponujenega denarja, marveč je vztrajal pri prodaji zaplenjenega blaga — res pa je, da je šef uprave isti izjavil, da je pripravljen dražbo odložiti še za nekaj časa, če res takoj vplača ponujenih 5000 Din pri blagajni davčne uprave, česar pa tovarnarjeva žena ni storila. Zaplenjenih predmetov pa ji ni mogel izročiti na svobodno razpolaganje, ker so tvorili jamstvo za neplačane davčnine, in je bila med tem že razpisana sodna dražba vseh davkoplačevalskih nepremičnin v korist zasebnih upnikov. Dostavila se še, da je dotični davkoplačevalec glasom tukajšnjih uradnih zapisikov plačal v letu 1931, na račun neposrednih davkov vsega skupaj 1000 Din (En tisoč) v letu 1932, pa s plošč ni, tako da je že konec leta 1932 znašal zaostanek na davkih 37.299.70 Din. — Iz navedenega sledi, da podpisana davčna uprava ni je poslovala točno po zakonu temveč je napram dotičnemu davkoplačevalcu — ki je inozemski državljani — postopala skrajno taktno in prizanesljivo, kolikor je bilo le združljivo z osnovnimi življenjskimi interesi državnega zaklada.

Davčna uprava v Kranju.

Mussolini o ciljih Italije

Odnosaji Italije s sosedi — Proti Društvu narodov — Za oborožen mir — Ekspanzivnost Italije proti vzhodu

Rim, 19. marca r. Predsednik italijanske vlade Mussolini je včeraj govoril na velikem shodu v kraljevski operi, ki se ga je udeležilo nad pet tisoč zastopnikov fašistične stranke in njenega režima, o sedanjem notranjem in zunanjem političnem položaju. Najprej je govoril o pomenu in nalogah fašizma, pri čemer je naglašal, da so fašistična stranka in korporacije močan instrument političnega življenja naroda, ker ga vežejo na državo. Zato v fašistični državi ni mesta za parlament. Volitve so odveč, ker vežejo stranka in korporacije režim z narodom, ki ju identifikirajo. Naloga korporacij je jasna in čim bodo pričele poslovati, kar se bo kmalu zgodilo, se bo pokazal v najširši meri njihov smisel. Fašizem ima nalogo, da ustvari v sodobni družbi ravnotežje med človekom in strojem.

Zatem je Mussolini navedel, kaj je fašistični režim storil za prosper države, nato pa podal kratek pregled zunanje političnega položaja.

Italija in sosedi

Odnosaji Italije s svico so priscrni. Prijateljska pogodba, sklenjena l. 1924., bo potekla meseca septembra in je Italija pripravljena, da jo obnovi za enako dobo.

Odnosaji z Avstrijo so se po vojni ugodno razvijali in se je zato kmalu dosegel medsebojno zblizanje. V kritičnih trenutkih, ki jih je preživljala Avstrija, ji je Italija vedno izkazovala simpatije in nudila vsestransko pomoč. Zato mora Avstrija zanesljivo računati, da jo bo Italija pri čuvanju njene neodvisnosti in njenih suverenih pravic vedno iskreno podpirala.

Z Jugoslavijo so odnosaji normalni in korektni. Italija in Jugoslavija se v gospodarskem pogledu izpolnjujeta v najširši meri. Vprašanje nadaljnje ureditve njihovih medsebojnih odnosov ter zblizanja se bo tretiralo, ko bodo ustvarjeni pogoji za doseg koristnih sklepov.

S Francijo se razvijajo odnosaji v smeri, ki omogoča postopno ureditev raznih velikih in malih vprašanj obojestranskega interesa. V zadnjem času je nastopilo v moralnem pogledu gotovo zblizanje, ki more dovesti do novih koristnih etap v urejanju vzajemnih odnosov.

Kar se tiče Madžarske, bi bilo odveč poudarjati, da se obstoječe prijateljstvo razvija v obojestransko korist. Iz vojne je Madžarska izšla osamljena in oropana. Odvezte so ji bile celo čisto madžarske pokrajine. Madžarska zahteva pravico in čaka na izpolnitev obljub v mirovnih pogodbah. Italija bo Madžarsko podpirala, ker zasluži narod, ki ima tako lepe lastnosti kakor madžarski, boljše bodočnost.

Kar se tiče poslednjih konferenc z avstrijskim zveznim kancelarjem dr. Dollfussom in madžarskim ministrskim predsednikom Gombösom v Rimu so rezultati obrazloženi v protokolih, ki so bili podpisani v soboto zvečer in ki jih ni treba še posebej tolmáčiti. S tem bo ojačeno medsebojno sodelovanje, iz katerega se ne izključujejo druge države, ker se nasproti ne želi njihov pristop, njihovo sodelovanje na praktični podlagi.

Društvo narodov in razorožitev

Stališče Italije proti Društvu narodov se ni izpremenilo. O načelih glede reforme Društva narodov, ki jih je svojčas označil, se mora reči, da so bila splošno priznana. Na uporabo teh načel je treba potakati, dokler ne bo dovršila svoje delo razorožitvena konferenca. Takrat bo to vprašanje prišlo samo na površje. Če bo ta konferenca doživela popoln neuspeh, ne bo niti potrebno baviti se z reformo Društva narodov. V tem primeru se bo vse omejilo na ugotovitev smrti Društva narodov. Edino sredstvo, s katerim se more konferenci za tako zvano razorožitev zagotoviti uspešen zaključek, predstavlja italijanska spomenica o omejitvi oboroževanja v državah, ki so oborožene, in o zmernem povečanju defenzivne oborožitve v državah, ki so razorožene. Kdor misli drugače, nima prav in bo doživel razočaranje. Kdor hoče imeti kako državo vedno razoroženo, se vda iluzijam, ki jih dejstva že demantirajo.

Le na podlagi deklaracije, s katero se priznava načelo enakopravnosti in predlogov, ki jih vsebuje italijanska spomenica o omejitvi oboroževanja, se more priti do sporazuma, ki bi omejil oboroževanje, ojačil mir in omogočil uspešno soglasnost in solidarnost velikih in malih držav.

Si vis pacem, para bellum

V zvezi s tem je Mussolini poudaril, da Italija ni opustila izpolnitve svoje vojne sile v vsakem pogledu, čeprav je od l. 1928 ni povečavala, kar je razvidno iz dejstva, da so bili izdatki v proračunu ministrstva vojske skrčeni. Italija je pri tem ostala pripravljena, ker smatra, da je za ohranitev miru potrebna predvsem moč. Potrebno je biti močan v vojaškem pogledu, ne zaradi bojevanja, temveč, da se prepreči vojna. Napoleonske vojne, kakor tudi vojne za osvobodjenje in zedinjenje Italije so pokazale, kolikšne so vojaške vrline in junaštvo italijanskega naroda. Te vrline italijanskega naroda je fašistična vlada ojačila in dovedla do izraza.

Prirodne italijanske meje

Najbolje se bo zagotovil mir, če bodo vsi iskreno želeli ojačanje miru. Ta želja se v nobenem primeru ne sme pojmovati kot kakšna slabost, ker je Italija, ki sta jo učvrstili fašistična zavest in disciplina vedno sposobna, da vztraja in prenese naj večje napore. Italija ima tudi to prednost, da je izmed vseh držav najbolj čista in najbolj kompaktna v geografskem, etničnem, jezikovnem, moralnem in verskem pogledu. Italija je po svojem geografskem položaju, zlasti z vojaškega vidika, bolj otok kakor polotok. Italija ima na kopnem mnogo krajš mejo kakor Francija in Španija ali katerakoli druga država v Evropi, ker eži skoro vsa ob morju. Trideset mest, v katerih so sedeži italijanskih pokrajin, je ob morju, pa tudi prestolnica Italije je v neposredni bližini morja. Na kopnem se meje Italije Alpe. Napoleon je dejal, da branijo Italijo Alpe, ki so največji evropski masiv. Italijanski narod je pretežno kmetijski in pomorski, zaradi česar je navajen borbe in naporov. V njem je najboljša ob-

Sijajen uspeh Glasbene Matice v Beogradu

S sodelovanjem godbe kraljeve garde je Matica priredila dva koncerta, ki sta ji oba prinesla nove triumfe — Najboljši zbor v državi

Beograd, 18. marca.

Današnji popoldanski koncert Glasbene Matice v katoliški cerkvi sv. Antona je bil nekaj posebnega, česar do danes še ni videla in slišala naša prestolnica. Je res, da se prirejajo v Beogradu koncerti te vrste, cerkveni, ali kakor jih nazivajo Srbi, duhovni koncerti, na katerih se izvajajo dela pravoslavne cerkvene glasbe, dela, največji zlasti ruskih glasbenih mojstrov. Dal se je tudi cerkveni koncert v katoliški nadškofijski cerkvi, katerega je izvajal pevski zbor te cerkve. Toda vsi ti koncerti so ostali bolj ali manj neopaženi, ondno je bilo njihovo poslušalstvo omejeno le na poseben krog ljubiteljev take globoko resne, zlasti sedanjim časi operetnih in drugih šlagerjev tako slabo se skladajoče glasbe. Glasbena Matica je s svojim cerkvenim koncertom, ki nam je podal vne čnajlepših skladb slavnega rojaka Jakoba Petelin-Gallusa, do danes pa le pod imenom Händla znanih samo glasbenemu svetu naše prestolnice, prinesla v tem pogledu naši prestolnici pravo odkritje.

Ni dvoma, da je bila zlasti za našo beograjsko slovensko družbo prva privlačnost že samo ime Glasbene Matice, toda nič manj pa ni privlačil tudi koncert sam kot tak, kot cerkveni koncert in njegov Beogradu tako novi program: skladbe našega rojaka iz davne minulosti, iz 16. stoletja.

Tako je torej prišlo, da je bila precej razsežna cerkev sv. Antona, ki je kakor znano zgrajena po načrtih našega mojstra Plečnika, že precej pred napovedanim začetkom koncerta polna poslušalstva. Ogromno večino je sestavljala naša slovenska kolonija in tu zopet v največjem številu prav ljudje iz naših delavskih slojev, na kar smemo biti z vso pravico ponosni. Zastopani so bili zelo častno tudi vsi ostali sloji in smo videli med udeležniki tudi ministra Ivana Pucija, podpredsednika senata dr. Miroslava Ploja in predsednika Glasbene Matice senatorja dr. Vladimira Ravniharja. Prisostvovali so koncertu paški nuncij Pelegrinetti, nadškof Rodič, večje število duhovščine, katoliške in pravoslavne, uradništva iz vseh resorov in občinstvo iz vseh meščanskih vrst. Med beograjskimi domačini smo opazili večje število znanih glasbenikov in članstva beograjskih pevskih in glasbenih društev.

Pred začetkom koncerta je podal tukajšnji župnik Ulaga poslušalcem v kratkem, zgoščenem nagovoru usliko življenja in glasbenega ustvarjanja aJakoba Petelin-Gallusa-Händla, uvrščujoč ga, kakor zasluži, med največje glasbene velume vseh časov in krajev.

Po preludiju na harmoniju, ki ga je podal g. Tome — splošno se je obžalovalo, da cerkev nima orgel, da bi slišali našega Petelin-Gallusa tudi na tem največjanskem glasbilo — je zbor zapel 7 njegovih skladb.

Petje je napravljalo na občinstvo vse globlji in globlji vtisk. Motilo je kolikor toliko, da so bili stoli, kar se pač v cerkvi ne da urediti drugače, obrnjeni k velikemu oltarju in je občinstvo tako imelo zbor za hrbtom, toda cerkev je toliko akustična, da vžle temu poslušalcem niso ušli niti najfinjši pianissimi.

Občinstvo je po končanem koncertu zapuščalo cerkev z vidnim zadovoljstvom na užitku, kakor ga že ni doslej doživelo v naši prestolnici.

Beograd, 19. marca

Glasbena Matica sme včerajšnji dan napisati na najodličnejši strani zlate knjige svojega in obče slovenskega glasbenega udejstvovanja. Naj so bila pričakovanja že tako rožnata in prepričanja, da bo beograjski koncert dodal bogatim spominom njenih dosedanjih uspehov nov lovorjev venec, še tako trdno, sta oba včerajšnja beograjska koncerta tako prepričljivo postavila Glasbeno Matico v prvo vrsto jugoslovenskih glasbenih ustanov, da pomenita zanj res pravo zmagovalstvo. O tem ne priča samo navdušenje, s katerim je Beograd sprejel in spremljal ob vsakem koraku in prav posebno na sinočnjem koncertu v Kolarjevi zadružbi Matičarje, temveč še v večji meri tisto tiho, naravnost zamaknjeno uživanje mojstrskega podane umetnosti, ki se je zrcalila na vseh obrazih.

Pri popoldanskem koncertu v cerkvi seveda ni bilo glasnega odobravanja, pri večernem pa zato tembolj. Burno vzklikanje je zopet in zopet privlačilo v osredje koncertnega mojstra Polica, delečega to navdušeno priznanje svojim sodelavcem, solistom, zboru in orkestru, ki jih je čar izvajane Berliozove umetnine ohranil vse do konca popolnoma sveže in neutrujene, dasi je izvajanje trajalo skoro dve uri.

Na poslušalce je gotovo poleg umetniške vrednosti napravil izreden vtis tudi sam sestav tega glasbenega ansambla: 126 pevcev in pevka, 4 solisti, 70 godenikov, skupaj 200 ljudi. Večjega koncertnega ansambla še ni videla in slišala naša prestolnica. Večerni koncert je bil v veliki dvorani Kolarjeve ljudske vseučilišnice, ki je bila mnogo pretresna za ogromno množico najodličnejšega beograjskega občinstva. Ljudje so pritiskali in pritiskali, dokler ni policija ustavila nadaljnjega izdajanja vstopnic. Prve prostore so zavzeli predstavniki diplomacije, vlade in drugih najodličnejših krogov prestolnice. Koncertu so prisostvovali med drugimi papežev nuncij Pelegrinetti, francoski poslanik Nagyar, češkoslovaški poslanik Welner, avstrijski poslanik Plöniets, poleg ministra dr. Kramarja, ki je zastopal tudi predsednika vlade Nikoloz Uzunovića, pa sta bila notranji minister Žika Lazić s soprogo in minister Ivan Pucelj. Koncerta se je udeležil tudi bivši ministrski predsednik general Peter Živković in družbi starega dobrega prijatelja Glasbene Matice iz Ljubljane generala Tripkovića, upravnika Vojne akademije. Poleg predsednika senata dr. Ljubomira Tomašiča smo videli podpredsednika senata dr. Miroslava Ploja, senatorja dr. Tri-najstiča senatorja dr. Šilovića, predsednika Glasbene Matice senatorja dr. Ravniharja itd., poleg predsednika Narodne skupščine dr. Kumanudića pa lepo število narodnih poslancev. Navzoč je bil tudi II. podstarosta SKJ Paunković z drugimi reprezentanti Sokolstva, franciskanski provincial z nekaterimi svojimi sobratji, večje število svetne duhovščine, katoliške in pra-

voslavne, mnogoštevilni člani oficirskega zbora ter predstavniki in drugi funkcionarji vseh beograjskih pevskih in glasbenih društev. Kazume se, da je bila tudi prestolnica »slovenska kolonija« kar najčastnejše zastopana.

Glasbena Matica je občinstvo že takoj ob nastopu pozdravilo z živahnim ploskanjem. Ob 20.40 se je pričel koncert, ki je s trikratnim odmorom trajal skoro do pol 24. Napetost je naraščala vse do konca, ko je prišlo do spontanij ovacij z viharnimi vzkliki Glasbeni Matici, dirigentu in vsemu koncertnemu ansamblu.

Po prvem odmoru so ob živahnem odobravanju občinstva počastili Glasbeno Matico z velikimi lovorjevimi venc, okrašenimi s trakovi v državnih barvah, Zveza pevskih društev kraljevine Jugoslavije, Pevski in glasbeno društvo Stanković ter akademsko pevsko društvo »Obilice«.

Tisočglava množica, ki se je razhajala po končanem koncertu, je izražala vsestransko svoje največje zadovoljstvo nad neprecenljivim umetniškim užitkom, soglasna v sodbi, da take koncertne prireditve še ni bilo v naši prestolnici. Današnji prestolni-

Delegatski zbor Narodne strokovne zveze

Uspešno delo agilne delavske organizacije — Narodna strokovna zveza šteje že 51 podružnic in 18 pripravljalnih odborov

Ljubljana, 19. marca

Ob pol desetih dopoldne je bil v dvorani Delavske zbornice odprt delegatski zbor Narodne strokovne zveze, na katerem so zastopniki narodnega delavskega gibanja iz vseh večjih krajev naše banovine preselili bilanco svojega enoletnega dela. Zbor je zgovorno izpričal, da NSZ kljub težki gospodarski in socialni krizi neprestano rase in da v svoji borbi za delavske pravice tudi beleži zadovoljivo lepe uspehe.

Predsednik Juvan je v svojem nagovoru najprej pozdravil vse zbrane delegate in goste, predvsem predsednika UJNZB Roterja, predstavnika Delavske zbornice Kosma, predstavnika oblasti in zastopnika »Jutrac«, nato pa je

orisal sliko borbe in gibanja v zadnjem letu.

Posebno razveseljuje dejstvo, da v zadnjem času pristopa v NSZ zlasti mnogo delavske mladine, kar priča o tem, da najširše množice delavstva prihajajo do spoznanja, da je v nacionalni državi zanje rešitev samo v nacionalnih delavskih vrstah. NSZ ostro odklanja vse koristilovce, ki bi radi po hrbtih delavstva pripelzali do uveljavljanja svojih osebnih ambicij, odprte duše in odprti rok pa sprejme vsakogar, ki je voljan, pošteno delati za dobrobit delavstva, naroda in države. V preteklem letu je NSZ izvršila nešteto intervencij in mnogo zahvale za pomoč gre predvsem ministru dr. Kramerju in ministru Puciju, nadalje banu dr. Marušiču, ljubljanskemu županu dr. Pucu in nacionalnemu tisku z »Jutrom« na čelu. Prav toplo pa se je predsednik zahvalil vsem tovarišem sodelavcem, ki orjejo ledino nacionalnega delavskega gibanja pogosto v najhujših razmerah. Na njegov poziv je ves zbor pletenostno počastil spomin v tem letu umrlih tovarišev, posebej še velikega borca, predsednika Češke obce delnice Prohaska, ki je sodeloval tudi pri ustanovitvi jugoslovenske delavske zveze, ter tovarišev Mravljeta iz Žirov in Gačnika iz Trbovelj. Potem ko so bile opravljene še nekatere formalnosti in ko sta g. Roter in Kosem sporočila pozdrave narodno zavedenih železničarjev in Delavske zbornice, je predsednik prečital še pozdravno brzojavko Češke obce delnice, s katero sta predsednik Ruma in tajnik Tučny pozešla zboru najlepšega uspeha v njegovem delu.

Zatem je tajnik K r a v o s podal obširno poročilo o delu NSZ v zaključenem letu, ki je poteklo v neprestanih borbah za obstoj delavstva. Skrajaj da ni bilo tovarne, ki ne bi bila podzela redukcije delavcev ali mezd. Lani je NSZ priredila anketo po vseh svojih podružnicah, ki je podala katastrofalno sliko položaja po posameznih delavskih strokah. Tako so v neki mariborski tekstilni tovarni delavke plačane komaj po 75 par na uro, v Kranju znašajo te mezdle komaj po 1 do 1.75 Din. Enako sramotno nizke so mezdle v stavbišni stroki, kjer prejemajo delavci po 1.50 do 2.50 Din na uro, profesionalni zidarji pa po 3, 4 ali 5 Din. Anketa, ki je zbrala podatke iz 42 industrijsko največjih krajev, je izkazala, da znaša v Sloveniji najvišja plača kvalificiranega delavca na uro komaj 7 dinarjev. Ena sama trdka (v Trzinu) je, ki plačuje še po 8 Din. O vprašanju kolektivnih pogodb, ki so prvi pogoj vsake organizirane delavske zaštite, je anketa izkazala, da niti pri 10 odstotkih podjetij razmerje med delodajalcem in delavcem ni urejeno na podlagi kolektivnih pogodb. V zvezi z vsem tem se množijo nagzode po obratih. Inspekcija dela pa svoje funkcije sploh ne vrši, ker ji manjka kreditov.

Potem ko je tajnik na podlagi številnih nazorno predočil

stanje brezposelnosti v naši državi ter navedel, da je vlada ustanovila s posebno uredbo fond za javna dela, od katerega odpade dravski banovini precejšen del, je odločno plediral, da morajo biti tudi zasilna dela pošteno plačana. Dejstvo, da so pri zaposlitvah iz bednostnega fonda vsi delavci brez ozira na kvalifikacijo plačani po 3 Din na uro, ograža delavske mezdle po vseh panogah, ker si podjetniki jemljejo bednostni fond za vzglad. Strogo je treba izvajati osemurni delavnik, banska uprava in občine pa morajo zvišati postavke za brezposelne. V petek letu je NSZ vodila mezdna gibanja rudarjev v državnih rudnikih, mariborskih koroških pomočnikov, monopolskih delavcev, delavcev pri trdnici Sempert v Slovenski Bistrici,

Mleko je dobro

toda ne moremo ga vedno piti. Ali pa lahko jemo? Seveda. Odlični bonboni vsebujejo

Ki-Ki

jo kot sestaven del najboljšega mleka.

Poskusite zato vsi mlečni

PFIZVOD: »UNION«, ZAGREB.

ški tisk pravi, da je zbor Glasbene Matice najboljši vokalni ansambel pri nas in da spada brez dvoma v vrste najpopolnejših zborov v Evropi.

Ker je današnji dan katoliški praznik sv. Jožefa v Beogradu naveden delavnik, se je opustila namera, da bi priredila Glasbena Matica danes matinejo za šolsko mladino, zaradi česar so Matičarji dopolnili poročila še za ogled mesta.

Dopolnili ob 14.40 so z brzovlakom odpotovali v Ljubljano. Na postaji se je poslovlila od njih velika množica beograjskih Slovencev.

Nedelja 25. marca višek smučarske sezone v Planici

VELIKE MEDNARODNE SKAKALNE TEKME

SVETOVNI PRVAKI NA STARTU

Vozovnice se dobe pri Putniku in sportnih trgovinah.

2976

javna oblast naj nadzira delo vseh delavskih javnih ustanov v državi.

Potem ko je blagajnik Stopar podal blagajniško poročilo,

je bil na predlog revizorja Trkuča soglasno izglasovan absolutorij dosedanjemu odboru. Po kratki diskusiji in po kratkem odmoru so si odšli v volitve in

so bili soglasno izvoljeni:

v izvršni odbor: predsednik Juvan, podpredsednik dr. Bohinjec in Bajt, tajnik Kravos, tajnikov namestnik dr. Alujevič, blagajnik Rupnik, v širši odbor pa Tavčar, Varšek, Ambrožič, Malin, Šimenc iz Ljubljane, Štruc iz Trbovelj, Sedlar iz Zagorja, Vojska in Saje iz Maribora, Kralj iz Javornika, Babič iz Loke pri Zid. mostu, Nadižar iz Litije, Blažek iz Ptuja, Brilej s Senovega, Jeržal iz Kranja, Knez iz Hude Jame, Rešek iz Hranstnika, Kavčič iz Strazišča, Vitavsky iz Celja, Kopač iz Medvoda, Zupan in Markovič iz Jesenice, Trkuč za cestne železničarje, Galjot, Vižintin in še dva zastopnika za zidarje, Luznar za dimnikarje in še en zastopnik iz Guštajna. Prav tako soglasno je bilo izvoljenih 5 članov nadzornega odbora.

Po kratki debati o nekaterih predlogih organizacijskega značaja in po poročilih, ki so jih posamezni delegati podali o delu svojih krajevskih organizacij, je predsednik Juvan zaključil zbor.

Ljubljana na oba praznika

Ljubljana, 19. marca

Podoba je, da se nam hoče marc osvetiti za lepo februarsko vreme in da se 40 mučenikov noče izneveriti svoji tradiciji. Na dan 40 mučenikov je namreč zvečer deževalo in od takrat imamo

vsak dan dež.

Tudi oba praznika sta bila mokra. V nedeljo je bilo tako negotovo vreme, da se ljudje niso upali iz mesta, danes se nam je pa spet ponujala zima. Med dežjem je namreč dopoldne nekaj časa snežilo in sneg je za kratko časa pobelil vse bližnje okoliške hribe.

Ceprav so mnogi navdušeno proslavljali Jožefo in Jožefine in je steklo precej vina po grih, je bilo v mestu oba dni mirno in policija ni imela sitnosti. Pač je nastala v neki kavarni manjša rabuka in so morali reševalci priti po hišnika Ivana K., ki ga je nekdo s stekleniko udaril po glavi, da je obležal nezavesten. V bolnišnici se je pozneje zavedel.

V Franciskanski ulici so pa našli ponoči nekega Branislava J., ki ni mogel premakniti desnice.

Menda ima zlomljeno ključnico. Kje in na kakšen način jo je skupil, ni znano.

ZVOČNI KINO MOSTE
V torek, sredo in četrtek ob 20. glasbena komedija
MODRI MADEŽ
V glavnih vlogah Felix Bressart in Georg Alexander
Pridejo »PREBUJENE STRASTI«

Mariborski dogodki

Maribor, 19. marca.

Kljub slabemu vremenu je bilo letošnje jožefovanje v Studenci pri Mariboru zelo živahno. Dopoldanski dež je sicer premočil okoličane in romanje iz oddaljenih krajev, vendar se to ni toliko poznalo, ker so Mariborčani popoldne v trumah pohiteli v Studence. Jožefovanju je pa letos kriza pritnila svoj pečat. Branjeve, lektarji in lastniki vrtličakov so vzdihovali o slabi kupčiji.

Na račun so bolj prišli planinci,

ki so se v nedeljo popoldne napotili k Mariborski koči in tam proslavili Tominškov večer.

Oba dneva sta potekla brez večjih, na Jožefovo že tradicionalnih dogodkov.

Policijska kronika

je zabeležila samo tri aretacije in 14 prijav. Pripetila se je tudi nesreča, in sicer 37 letnemu Josipu Jamniku, ki je padel s hleva in si zlomil desno nogo. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

V soboto zvečer pa je imelo

Društvo stanovanjskih najemnikov v dvorani Ljudske univerze občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Rudolf Tumpej. Društvo je prav aglino, vendar ni moglo uspeti, da bi bil sprejet zakon o zaštiti stanovanjskih najemnikov. Društvo je dalo tudi iniciativo za sklicanje konference v Zagrebu in pokrenilo akcijo, da bi se v vseh mestih ustanovila društva stanovanjskih najemnikov. Krivda je na najemnikih samih, da organizacija ne uspe.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da šteje društvo 1007 članov. Po svojih delegatih se je udeležilo društvo ankete najemnikov v Beogradu in konference in kongresa v Zagrebu. Pomagalo je vsem članom po svojih močeh in s sredstvi, ki so mu bila na razpolago. Občni zbor je nešteto krat interveniral v zadevi stanovanjskih odpovedi, društvena pisarna je poslovala vse leto. Tudi je društvo preskrbelo 10 članom stanovanja v novi stavbi koloniji mestne občine v Metelkovi ulici. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da znašajo dohodki 12.372, izdatki pa 11.189 Din. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen g. Tone Bajc.

Trbovlski slavčki v dolenski metronoli

Novo mesto, 19. marca

Včeraj popoldne so prispeli Trbovlski slavčki: vod vodstvom pevovodje g. Suligoja v Novo mesto. K sprejemu na postaji se je zbralo število občinstvo, prihiteli so na tudi dolenski škrančki (novomeški mladinski pevski zbor) in mešani pevski zbor meščanske šole pod vodstvom pevovodje g. Sterbenka.

Za večerni koncert Trbovlskih slav-

kov v veliki dvorani meščanske šole je vladalo ogromno zanimanje in je občinstvo do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Pred nastopom so Škrančki zapeli Slavčkom v pozdrav eno Bajukovo in eno Mokranjčevu pesem in bili deležni velike pohvale. Vihar navdušenja je pa nastal, ko so začeli Slavčki izvajati svoj program. Škrančki so se zahvalili za obisk na ta način, da so izročili pevovodji g. Suligoju krasen lovorjev venec z napisom »Škrančki«.

Danes dopoldne so pa Slavčki priredili matinejo in se opoldne odpeljali v Ljubljano, kjer so popoldne peli za radio.

Razstava otroških risb

Ljubljana, 19. marca

Ljudje, ki niso dobre volje, niso verjeli, toda zgodilo se je: razstava otroških risb iz predšolske dobe, ki je bila včeraj in danes odprta na državni učiteljski šoli, se je razvila kar v majhno kulturno senzacijo. Že k otvoritvi se je natrlo toliko sveta, da so morali mnogi čakati na hodniku, in potem so oba dneva romale cele procesije: študentov, otrok, mater, učiteljev, slikarjev in vseh ljudi.

Po kratki otvoritveni besedi predsednika društva Šola in dom direktorja Lončarja je vseuč. profesor dr. Ozvald v zgoščenem kritičnem poročilu orisal početek in pomen risanja svojega malega Marjana, ki je, še preden je bil dve leti star, pričel risati po naravi, pa se mu je do danes, ko mu je 7 in pol let, izpod svinčnika in barvnika nabralo že 600 — 700 risb in slik. Najprej je Marjan slikal luno, potem so brez prehoda prišli na vrsto: vlak, avto, živali, ljudje, celo avtopotret, pokrajine, aeroplani, parniki. Na perspektivo je sam postal pozoren že v 4. letu. Plodove svojega dela ceni in ljubi, kakor velik, zaresen umetnik. Mnogi, ki so videli njegove risbe, so se izrazili, da ima deček resničen risarski dar, g. profesor pa je mnenja, da so te risbe bržkone plod svojevrstnega miljeja, v katerem je Marjan dorasčal, napredek, ki je očiten, pa rezultat petletne vaje.

Razstava sama je v resnici kulturne do-godek. Gradivo, ki je zbrano tu, bi bilo vredno izčrpane estetsko-pedagoške študije. O zaključnem, dognanem slikarskem talentu pri otroku predšolske dobe seveda ne moremo govoriti, toda vse te risbe in slike — so več kot zgovoren dokaz, koliko dragocene ustvarjalne sile je dane otroku od rojstva in miljeja, v katerem je doma. Da te sile pogostokrat v poznejši dobi usanejo ali da se porazgubijo v druge, manj dragocene življenjske manifestacije, bo razen nujnosti individualnega razvoja v mnogem kriva pač tudi šola s svojo vzgojo. Mnogo drobnih, otroško priručno in navih domislekov je v teh stvareh in mnogo črt, ki pričajo o intenzivno skrbnem doživljanju snovi in o živi slutnji zdajne lepote, ki je v življenju. Zanimivo je, kako otroška duša rada oblikuje predvsem vse to, kar je zanj senzacija. Ko je Marjan prvokrat risal človeka, je narisal ognje-gasca na strehi, kakor jih je videl, ko je gorela hiša pri sosedu. Samo da zna otroška duša dojemati kot senzacije tudi vse tihe, lepe, vase pogrezne doživljanje, kakor je poslušanje pravljice ali pot k pol-nočnici ali sveti Miklavž ali Kristusovo obličje. V takšnem doživljanju in v takšnem reagiranju na stvari sveta se nam kaže neka posebna lepota otroške duše — in to je brez dvoma stvar, ki bi bila vredna od strani javnosti bolj budne in bolj organizirane pozornosti, kakor jo opažamo pri nas.

Razstava na učiteljski šoli, ki je pri občinstvu vzbudila tako živo zanimanje, naj bi bila tudi pobuda za skrbnejši znanstveni študij otroškega bitja in vzgoje. Očetje in matere pa, ki hočejo biti dobri vzgojitelji, naj bi dejanju in nehanju svojih malih posvečali vsaj nekaj tiste ljubezni in tistega truda, iz katerega je bila porojena misel te resnično lepe razstave.

Huda nesreča dveh učiteljic

Celje, 19. marca

V soboto okrog 19.45 sta spremjali na Teharju nameščeni učiteljci ga. Anica Kodelova in gđc. Marica Preskerjeva urednika g. Pečnika in njegovo soprogo s Teharja v Celje. Ko je privozil po cesti s Teharja voz celjskega mesarskega mojstra in gostilničarja g. Gorenjaka, ga je ga. Kodelova nekaj metrov pred železniškim prehodom na Teharju ustavila in prosila voz-nika, ali bi vzel družbo na voz. Voznik je prošnji ugodil. Ga. Kodelova in gđc. Preskerjeva sta se povzpeli zadaj na voz, na katerem je bil naložen velik, s pločevino obiti zaboj s prekajenim mesom in klobasami, ter poklekli na voz tik za zabojem. Da bi ne padli z voza, sta se oprijeli železne opore, ki je bila pritrjena na vsaki strani zaboja na voz. Urednik g. Pečnik je odsvetoval vožnjo s tem vozom in sklenil, da se vrne peš v mesto.

V tem je konj potegnil, zaboj se je premaknil, ga. Kodelova in gđc. Preskerjeva, ki sta se držali na vozu, pa sta padli na cesto in potegnili zaboj za seboj. Težki zaboj je padel obema na noge ter zlomil ge. Kodelovi levo, gđc. Preskerjevi pa desno nogo. Voz se je takoj ustavil. Na pomoč sta prihitela železniški čuvaj iz bližnje ču-vajnice in še neki moški. Zaboj so spravi-li zopet na voz, ponosrečenki pa so pre-neli v čuvalnico, odkoder so telefonirali v Celje ter obvestili reševalno postajo o nesreči. Nekaj minut zatem je že pribrel iz Celja reševalni avtomobil in odpeljal ponosrečenki v bolnišnico. Vest o nesreči je izzvala na Teharju in v Celju splošno so-čutje s priljubljenima učiteljicama.

Črna noč — beli stražniki

Policijsko ravnanstvo v Monakovem je odredilo, da se ima napraviti poskus z belo oblečenimi prometnimi redarji, čim nastopi večerni mrak. Monakovski redarji dobe bele plašče in bele palice, da bodo z njimi dirigirali promet. Doslej so nosili monakovski redarji črne, odnosno modre uniforme, ki se v mraku in v temi niso da-le razločiti.

Zbor Obrtniškega društva

Prenagel porast posameznih obrtniških panog v Ljubljani — Skrb mojstrov za obrtniški naraščaj — Za Obrtniški dom

Ljubljana, 19. marca. V soboto zvečer se je v restavraciji Zvezdi vršil občni zbor Obrtniškega društva, na katerem je doseganja uprava pod predstvom g. Rebeke številno zbrano članstvo podajala račune o borbah in uspehih zaključene poslovne dobe. Zborovanju sta prisostvovala tudi tajnik Zbornice za TOI dr. Pretnar in kot zastopnik mestne občine dr. Frelih.

Predsednik g. Rebek je no kratki pozdravni besedi presenetil zborovalce z izredno zanimivim, skrbno izdelanim poročilom o gibanju posameznih obrtnih panog v Ljubljani od leta 1910. pa do danes. Njegova izjava je nazorno utemeljevala serijo linijskih diagramov, ki jih je predsednik izrisal sam in s katerimi je v živi sliki podal naraščanje in padanje naših obrti v zadnjih letih pred vojno, v času svetovne katastrofe, v dobi konjunkturalne preobratu in v današnji krizi. Nazorno je predložil, da je rastoči razvoj našega obrtništva v tem času v splošnem za mnogo prehitel porast prebivalstva, kar je eden važnih razlogov današnje stiske. Znanstveno je sicer, da je bilo leta 1910 1933. v Ljubljani enako število čevljarjev, a kljub dejstvu, da je prebivalstvo v tem času naraslo za 35 odst. (število obrtnikov vseh pa je v tem času poskočilo za 124 odst.), je tudi ta panoga v občutni krizi, v katero jo je pahnil ogromni razmah tvorniške produkcije. Krojači in krznarji so v času povišane konjunkturalne bohotno narasli, zadnja leta krize pa jih v precejšnji meri decimirajo. Krojačice in modiste za znamujejo v zadnjem času spet majhen porast izdelovalci pletenin, ki proizvajajo pač za mnogo širši okoliš, kakor je Ljubljana, kažejo izmed vseh obrti največji prirastek: od l. 1910. do l. 1933. so se pomnožili za celih 925 odst. V kovinarstvu stroki se je samo število ključavničarjev povečalo v sorazmerju s porastom prebivalstva (za 32 odst.), medtem ko mehaniki (za 241 odst.), kovači (za 210 odst.) in kleparji za (105 odst.) beležijo znatno preveliki porast. Prav tako premočno naraščajo vse panoge prehranjevalne stroke, mesarji (za 230 odst.), slaščičarji (za 145 odst.), peki (za 85 odst.), medtem ko je število gostilničarjev še najmanj poskočilo (za 74 odst.). Prav tako kaže ogromen prirastek gradbenega stroka, čeprav gradbena podjetstva niso dosegla padca. Samo število graditeljev je naraslo za nič manj kakor za 860 odstotkov, pri čemer je razumljivo, da se zidarski mojstri niso mogli posebej dvigniti. Podobne razmere vladajo tudi v ostalih obrtnih panogah in nujno potrebni so energični ukrepi, ki bodo zajezili neizbežni razvoj in propast.

Za svoja prav poučna izvajanja, h katerim se bomo tudi mi o priliki še povrnili, je g. predsednik želi pri vseh poslušalcih krepko odobravanje, še posebej pa mu je čestitaj tajnik Zbornice za TOI dr. Pretnar, ki je upravičeno podčrtal, da pri nas nismo čuli o položaju v obrtnih strokah tako vzorno zbrane in grafično prikazane statistike. Obenem je zagotovil, da bo zbornica kakor doslej, tudi v bodoče društvo nade volje v podporo. Enako je vso pomoč objubil dr. Frelih v imenu mestne občine.

Sledilo je podrobno delovno poročilo, ki ga je podal tajnik g. Speletič. V zadnji poslovni dobi je odbor prejel 210 dopisov, odpisal pa 142. Društvo šteje danes 381 članov in članic. Med letom je nanovo pristopilo 39 članov, črtanih pa je bilo 12. Zatem je skupščina počastila spomin umrlih članov: gg. Marčana, Jakliča, Kelba. Repšeta ter znanega obrtniškega delavca Blaža Zupanca v Laškem in starega prvobornika Ivana Rebeke v Celju. Izmed posebnih akcij ki jih je društvo povzelo v preteklem letu naj omenimo obrtniški seštevki, ki se je vršil zaradi poseganja čelavskih organizacij v vajenske vrste. Društvo je priredilo veliko informativno predavanje za mojstre in vajence o obrtnem zakonu z ozirom na predpise, ki se tičejo vajencev. Predavanje je imelo prav lep uspeh in z njim so mojstri opozorili odločujoče oblasti na važnost vprašanja o vzgoji obrtniškega naraščaja. Mnogo je društvo delalo tudi na prosvetnem polju in odbor je stalno vzdrževal neposredne zveze s članstvom. Tako da je bilo članstvo vedno o pravih času opozorjeno na vse važne zadeve. Po svojem društvu ima naš obrtniški stan tudi najboljšo zastopstvo v raznih korporacijah: 9 članov društva je v mestni občinski upravi, društveni predsednik je na čelu obrtnega odseka v Zbornici za TOI, v mestnem davčnem odboru ima društvo svoje zastopnike. Te dobri organizaciji moramo pripisovati marsikaj uspeha našega obrtništva.

O ustanovitvi Vajenskega doma, ki pomeni najlepši uspeh društva v zaključnem letu, je poročal načelnik vajenskega odseka g. Milko Krapež. Danes je v domu že 48 rednih gojencev, ki uživajo popolno oskrbo. V zavodu vlada vzorna disciplina in red ter so vsi gojenci prav zadovoljni. Mesečna oskrba stane 350 Din. Nekaterim gojencem prispeva to oskrbo mestna občina ali banska uprava. — Poleg tega je vajenski odsek pridno delal tudi za povzdig kulturnega napredka. Redno se vrše v domu po dvakrat na teden predavanja nacionalnovzgojnega značaja. Zveza kulturnih društev skrbi za predavatelje. V pičlih 5 mesecih je bilo 34 predavanj, deloma združenih s skioptičnimi slikami, ter 4 poučne kinopredstave. Na splošno želijo vajencev samih se je ustanovil pevski zbor, ki je podeljen za oba spola in ki ga zelo marljivo vodi učitelj g. Balog. Tamburški odsek deluje v treh skupinah pod vodstvom g. Šijakovića. Zaradi velikega zanimanja za godbo je društvo moralo izpolniti instrumente ter je v letošnjem letu dokupilo novo garnituro godal. Poleg teh dveh odsekov je v svojem početnem razmahu prav pridno na delu lutkarski odsek, ki ga vodi g. Lojze Kovač. Vajenci se pripravljajo, da si sami zgrade majhno lutkovno gledališče. Pri lutkarskem delu pridobijo tudi mnogo ročne spretnosti ter strokovnega znanja. V lutkarskem udejstvovanju prihajajo do izraza prav vse stroke rokodelstva: mizarji, vajenci, je zaposlen pri delu miniaturne hišne opreme, slikarski vajenci pri slikanju kulis, elektrotehnični vajenci pri električni aparatu, krojači in šivilja krojijo obleke za male lutke, modistka se ukvarja z dekoracijo malih mrtvih bitij, frizerski vajenci jim kroji lasulje itd. Dom pa ima že tudi prav

lep kader svojih vnanjih gostov (okrog 200), ki stalno prihajajo ter se udeležujejo prosvetnega dela v hiši.

Blagajnik g. Urbas je v svojem denarstvenem poročilu navajal tudi prosvetno ali pa gmočno pomembne javne prireditve, ki jih je priredilo društvo v tem letu. Duha, ki vodi blagajno Obrtniškega društva, najlepše označuje dejstvo, da je med zdaj ki najvišja postavka prispevek za Vajenski dom (9000 Din) in da je društvo iz dohodkov lepo uspelega obrtniškega plesa obdarovalo za sv. Jožefa 14 onemoglih obrtnikov. — Po teh poročilih je bila na predlog revizorja g. Brečeljnika soglasno sprejeta razrešnica staremu odboru.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni:

KLOBUKE

v najnovejših pomladanskih barvah in oblikah ter sportne čepice nudi po nizkih cenah

Mirko Bogataj

trgovina klobukov in čepic
Ljubljana, Stari trg št. 14.

Sprejemajo se popravila. Solidna postrežba.

Rezultati prvega mednarodnega plesnega turnirja v Ljubljani

Ljubljana, 19. marca. V okvir postnega časa je padel termin za I. mednarodni plesni turnir, ki se je vršil v soboto zvečer v veliki dvorani Kazine. Sprito dejstvo, da je imel turnir mednarodni značaj, je bilo seveda zanimanje zanj izredno in je bil obisk prireditve prav zadovoljiv.

Tekmovanje samo je bilo razdeljeno na več razredov. V razredu C so tekmovali pari, ki še nikdar niso bili na turnirju ali ki še niso prejeli nikdar prvih nagrad, v razredu B pari, ki so že prejeli prve nagrade v razredu C, o odnosu v razredu B, in tujski pari razreda C, v razredu A pari, ki so bili že prvaki razreda A in tujski pari razreda B, in naposled v mednarodnem razredu pari prvaki držav, odnosno klubov iz tujine in trije najboljši jugoslovenski pari.

Kakor običajno sta bili za ples določeni dve razsodišči, eno je bilo vrhovno razsodišče, drugo pa točkovni sodniki. V vrhovnem razsodišču so bili g. inž. Hübl, akademski slikar profesor g. Vavpotič, trener kluba »Weiss-Grün« iz Gradca, profesor g. Mirkowitsch, delegat Blau-Orange iz Gradca g. Riebenfeld, član Amaterskega plesnega kluba iz Zagreba g. Weinberger, član zagrebskega Dancingskluba g. Miroslavjevič in novinar g. Frič. Kot točkovni

ZVOCNI KINO »SOKOLSKI DOM« V SISKI. — Telefon 33-87

V torek, sredo in četrtek ob 7.15.
in 9.15. uri ljubka DOLLY HAAS
v komediji

Mala pustolovka

Otto Wallburg, Betty Amann.
Dopolnilo nov zvočni tednik.
Pride! Willy Forst, Liane Haid
Njena Visokost prodajalka.

sodniki so fungirali gg. Trošč, Košček in Rajko Kos iz Ljubljane in Kegljevič iz Zagreba. Vodstvo turnirja je bilo v rokah mojstra g. Adolfa Jenka in gg. Kosa in Loseva.

Zbrane goste in občinstvo je pred pričetkom tekmovalja pozdravil predsednik Plesnosportnega kluba »Ljubljana« g. inž. Hübl in se zahvalil zlasti tujim tekmovalcem in delegatom za udeležbo, želeč, da bi bili stiki na plesno-sportnem poprišču med Gradcem in Ljubljano na eni in Zagrebom in Ljubljano na drugi strani vedno take tesni in prirščni. Gostom je izrekel tudi dobrodošlico v nemščini.

V imenu Gradčanov se je zahvalil g. graški zastopnik ter obenem izročil lepo spominsko plaketo, ki naj jo vodstvo turnirja po svoji spoznavnosti podari kateremu paru hoče. Tekmovanje se je pričelo ob 10. Rezultati so bili naslednji:

Razred C: Tekmovalo je 6 parov, in sicer v quickstepu in tangu, za izločitev je bil pa angleški valček. Prvo mesto sta si priborila g. Hans Kenda in gđ. Ria Rögerjeva (PSK Ljubljana) z 31 točkami. Druga sta bila g. Marjan Seunig in gđ. Fina Strajnerjeva (PSK Ljubljana) s 43 točkami, a tretji g. Ivo Rupčić in gđ. Fina Rupčićeva (Zagrebski Dancings Club). Vsi trije pari so seveda kvalificirali tudi za tekmovalje v razredu B.

Razred B: Tekmovalo je 6 parov, in sicer v tangu in angleškem valčku: izločitveni ples je bil quickstep. Prvi par: g. Ahčan — gđ. Ksenija Kukčeva. 31 točk; drugi: g. Lojze Lombard — gđ. Lida Zitterschlagjeva. 39 točk; tretji: g. Hans Kenda — gđ. Ria Rögerjeva. 49 točk. Vsi trije pari — od PSK Ljubljane. V tem razredu je tekmoval tudi par g. dr. Hans Brugger — gđ. Annv Rudolfova (člena Rot-Gold-Kluba iz Celovca), ki se pa ni plasirali.

Razred A: Tekmovalo je 5 parov, od teh trije, ki so se plasirali v razredu B. Tekmovali so v quickstepu tangu in angleškem valčku: izločitveni ples je bil slowfox. Prvomesto si je priboril par g. Stane Seunig — ga. Elza Stoikovičeva in s tem tudi naslov prvaka dravske banovine. Druga sta bila g. Ahčan — gđ. Kukčeva, tretja g. Lombard — gđ. Zitterschlagjeva.

Mednarodni razred: Vse zanimanje približe je bilo osredotočeno na tekmovalje v mednarodnem razredu, kjer so startali renomirani avstrijski plesalci in prvaki iz Gradca skupaj s tremi najboljšimi jugoslovenskimi pari. Tekmovali so v slowfoxu, tangu, quickstepu, a izločitveni ples je bil angleški valček. V tej hudi mednarodni konkurenci naši niso imeli mnogo upanja in kakor je bilo pričakovati, so Av-

predsednik Josip Rebek, ključavničarski mojster, podpredsednik Fran Igljič, krojaški mojster, v odbor pa fotograf Hibšer, črkošlikar Pristou, urar Krapež, mesar Urbas, knjigovoz Sifer, stavniki Bricej, podobar Götzl, mehanik Batelj, mizar Primožič, kolar Fajfar, kavarnar Krapež, dimnikar Rogelj, slikar Speletič, pek Mežnaršič, elektrotehnik Grile in pek Tušar. Pregledovalca računov sta mesar Brečeljnik in spediter Turk, predsednik razsodišča pa mesar Josip Toni.

Pred zaključkom zboru je predsednik g. Rebek poročal še o tem, da je Društvo jugoslovanskih obrtnikov nedavno stavilo vlogo na mestno občino, naj bi občina odstopila primerno parcelo za zgradbo Obrtniškega doma. Parcela naj bi se podelila neki zadrugi za gradbo tega doma, ki se bo šele ustanovila. Predsednik je ostro pogrjal takšen način dela za obrtniške interese in je sporočil, da je Obrtniško društvo že pred časom razpravljalo o vprašanju gradbe takšnega doma in da ima tudi zbrano že večjo vsoto denarja za gradbeni fond. Toda Obrtniški dom ne bo sme biti samo sredstvo ene skupine, temveč bo moral biti rešen dom vseh obrtnikov. Samo s tem pogojem bo mestna občina dala svet na razpolago. Na koncu je predsednik med gromkim aplavzom plediral še za splošno sodelovanje vseh obrtnikov in proti tisti netovariški medsebojni gonji, ki se je brez vsake koristi ugnjezdila v obrtniških vrstah in ki jo je pokojni sodnik Koršič o priliki neke pravde tako zadeto nazval: uprizarjanje operet.

strijci tudi zasedli vsa tri prva mesta. Prvenstvo si je priboril par g. Robert Skalka — gđ. Friederike Wennigova, avstrijska prvaka, člana Weiss-Grün-Kluba iz Gradca. Drugi par: g. Lorenzutti Ernst — gđ. Hella Bergova, Blau-Orange-Casino iz Gradca, tretji dr. Helmut Schreiner — gđ. von Grafensteinova, prvaka Stajarske, člana Weiss-Grün-Kluba iz Gradca.

Vsi tekmujoči pari, tudi oni v razredu C, so pokazali mnogo znanja, elegancije in harmonije, manjka jim pa še turnirskih nastopov, da pridejo do večje rutine. Za mednarodno konkurencijo so se sicer kvalificirali pari Seunig-Stojkovičeva, Ahčan-Kukčeva in Lombard-Zitterschlagjeva, ki sicer spadajo že med naše elite plesalce, a potrebujejo za mednarodno konkurencijo prav tako še mnogo turnirskih, zlasti pa mednarodnih nastopov. Priznati je treba, da je par Skalka-Wennigova pokazal toliko elegancije, rafinirane, harmonije in tehnične, da jim naši niso kos. Imponiral je tudi par Lorenzutti-Bergova, kjer je zlasti partner zadovoljil s svojim krasnim tehničnim znanjem.

Sojenje razsodišča je bilo odlično. Plesni učitelji in koreografi so pokazali, da so strokovnjaki in popolnoma objektivni. Tudi občinstvo je bilo z izidom tekmovalja zadovoljno in ni štedilo s priznanjem najboljšim parom.

10-letnica Društva trgovskih potnikov in zastopnikov

Ljubljana, 19. marca. V veliki dvorani Trgovskega doma je danes dopoldne zborovalo Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani. Deseti občni zbor kot jubilejni je pokazal, da organizacija v vsakem pogledu ustreza svojemu namenu in nudi članstvu podporo tako v moralnem kakor tudi v gmočnem pogledu.

Dolgoletni zaslužni predsednik g. Jenko K r e k je v uvodu pozdravil navzočne, zlasti g. dr. Kodreka kot zastopnika mestne občine, trgovca g. Sossa kot predsednika društva »Merkur« d. dr. Windischerja, tajnika gremija trgovcev g. Šmuca, ravnatelja g. Ozimica kot zastopnika Društva veletrgovcev in veleindustrijev ter obenem opravil odobnost g. dr. Plessa, ki je rahlo obolel.

Predsednik je nato omenjal, da lani ni bilo bistvenih izprememb v poslovanju društva. Pomembno pa je preteklo leto zato, ker je skupaj z zagrebskim in beograjskim društvom ustanovilo Zvezo trgovskih potnikov in zastopnikov Jugoslavije s sedežem v Beogradu, ki b poslej lahko bolje zastopala interese trgovskih potnikov, kakor so jih doslej razcepljena društva. Letos stopa društvo v jubilejno leto, saj poteka 10 let, odkar je bilo ustanovljeno. Še pred leti je bilo zamišljeno, da bi se 10letnica praznovala svečanost, a žal finančni položaj društva ni tako ugoden, zato pa bo društvo v večjem obsegu proslavilo svojo 15 letnico.

Trgovci g. Soss je nato pozdravil občni zbor v imenu predsednika Zveze trgovskih združenj g. Kavčiča kakor tudi kot predsednik Združenja ljubljanskih trgovcev, poudarjajoč, da se trgovci zavedajo važnosti tega stanu. V borbi za njih pravice, zlasti pa proti zaposlitvi tujincev, jih bodo vedno podpirali tudi trgovci. Želel je društvu največjih uspehov.

Kot drugi je pozdravil zborovalce g. dr. Windischer, ki je med drugim naglašal, da smatra za svoj dolžnost, da danes, ko polaga odbor račun o svojem delu in ko se snujejo načrti za bodoče delo, pride v njih sredo kot zastopnik društva »Merkur«. Izrekel je prisrčne pozdrave in najtoplejše simpatije. Poudaril je nato kako je zgodovina »Merkurja«, te naše najstarejše slovenske trgovske organizacije, ki je oplojeda nešteto drugih, tesno povezana z Društvom trgovskih potnikov in zastopnikov, ki je prav tako izšlo iz vrst »Merkurja«. Podrobno je nato govornik razpravljalo o splošnem gospodarskem položaju, ob zaključku svojih izjavanj je izrekel organizaciji, ki je v 10 letih svojezadnja bosta napravila mnogo koristnega, zlasti na poprišču socialne skrbi, prisrčne čestitke.

V imenu Društva industrijev in veletrgovcev je pozdravil občni zbor g. Soss in dejal, da spremlja tudi ta organizacija njihovo delo z vsemi simpatijami.

Predsednik g. K r e k se je obema govornikoma prisrčno zahvalil in naglasil, da sta tako g. Soss kakor g. dr. Windischer društvu vedno stala ob strani.

Tajnik g. Remić je povedal, da šteje društvo okrog 100 rednih in 129 ustanovnih članov. Onažati je zlasti, da število rednih članov narašča, kar je sprito hudega položaja razumljivo. Društvo je večkrat z uspehom nastopilo proti zaposlitvi tujincev v treh primerih je doseglo, da so bili nastavljeni pri raznih tvrdkah kot zastopniki naši ljudje. Dotaknil se je tudi usta-

Nudim svojo pomoč pri velikem pospravlilu!

Doslej Vam je bilo snazhenje tal muka. To je, kakor bi trenil, vse drugače, če se zatečete k meni za pomoč! Vaša roka drži samo krtačo — delo pa opravi jaz iz vseh razpok poborem nesnago... in vse je za več ur prej opravljeno! Kdor VIM robi, delo dobro opravi.

VIM

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Po končanem tekmovalju je mojster g. Jenko najprej izročil delegatom posameznih klubov spominske vence (dar PSK Ljubljane), nato pa razdelil darila tekmujočim parom. Prvaka mednarodnega razreda Skalka-Wennigova sta prejela pokal (dar PSK) in naslov zmagovalca prvega mednarodnega plesnega turnirja, Seunig-Stojkovičeva kot prvaka dravske banovine Jenkov prehodni pokal, ki je prešel v njuno trajno last in prehodni pokal, dar g. Kende, dama pa še lep šopek PSK. Par Ahčan-Kukčeva sta kot prvaka razreda B prejela pokal g. Staneta Seuniga, prvi trije pari v vsakem razredu pa lepe plakete PSK.

Na turnirju je sviral jazz Ronny, danes nedvomno naš najboljši plesni orkester, ki je dosegel pohvalo tudi v strogih očeh tujcev. Tekmovalci in gostje so se nato skupaj in posamezno fotografirali, po plesu se je pa razvila prijetna zabava, ki je trajala do jutra.

Zakaj se pritožujete nad utrujenostjo? Z gumijevimi petami Palma, ki varujejo vaše živce in mišice, se ne boste tako kmalu utrudili. Poizkusite samo enkrat, pa ne boste nikoli opustili gumijevih pet znamke Palma.

novitve Zveze trgovskih potnikov in zastopnikov, na kratko risal delo organizacije v 10 letih ter se nato spomnil lani umrlega člana Petra Jeraja, ki ga je v Zagrebu doletela tragična smrt.

G. dr. Windischer je predlagal, da bi društvo list »Trgovski tovariš« sprejelo za svoje glasilo.

Vzorno blagajniško poročilo je podal blagajnik g. Gril. Na predlog revizorjev je bil odboru podan absolutorij, blagajniku pa še pohvala.

Pri volitvah so bili soglasno spet izvoljeni: za predsednika g. Janko K r e k, za predsednika razsodišča g. Franc Urek, v odbor gg. Alojzij Gril, Ludovik Remić, Ciril Kobal, Alojzij Hočevar, Viktor Bogataj, Franc Zalokar, akrel Stemberger, Jakob Novak in Rudolf Vidmar, za pregledovalca računov gg. Lojze Dular in Franc Živic, v kuratorij Schiffrerjevega fonda za dobo pet let pa Ferdo Babič, Alojzij Gril in Martin Živic.

Med slučajnostmi je bil kot prvi sprejet predlog, da se gg. dr. Windischer, dr. Ples, Janko K r e k in Lojze Gril za zasluge za društvo imenujejo za častne člane. Občni zbor je nato razpravljalo še o raznih aktualnih stanovskih zadevah, zlasti glede znizane vožnje po železnicah za trgovske potnike.

Poročevalec poroča

Ljubljana, 19. marca. Sivo jutro. Podočji se oblaki in mokra, blatna tla. Čemerni obrazi. Je eno tistih ljubljanskih juter, ki človeka požene v kak kot, da je sam ali pa v kaki dolgašnji družbi, v kateri bi bil vsak rad najmanj ministrijski predsednik, odkar so oarckirji prišli ob veljavo. Poročevalec, ki mu ne smejo uiti ne dež ne sonce ne velika maša ne zabava, hiti, zavedajoč se svoje dolžnosti, na mladinski koncert mariborskih harmonikarjev. Gre za to, da javnemu mnenju po svoji dobri volji prikaže obraz. Njegova precej koščena postava in njegov ne preveč prijeten obraz se prijetno družita s čemernim dopoldnevom. Z naglimi koraki zapuša cesto za cesto. Pri rotovžu ga zajame procesija ljudi, ki se vije proti »Unionu«.

Poročevalec je na delu. Vse govori o malih mariborskih harmonikarjih. Večji del v procesiji jih je moral že slišati, te malce s pojmočimi mehovi, iz katerih so v soboto zvečer pričarali svojo lepo otroško dušo s slovensko pesmijo in slovensko občutjo.

Ta občut je morala biti res nenavadno timentna. Zakaj z obrazov v »Union« hitečih ljudi je brati nestropno pričakovanje in živo veselje. V poročevalčevi duši se budi zavist, ker je še ni bil slišal. V soboto zvečer je vršil službo na drugem koncu Ljubljane. Ura bo vsak čas 11.

V dvorano »Uniona« se izliva reka ljubljanskih mešanov, šolska mladina je vtelesen živžav. Krdelo za krdelom izginja skozi velika vrata. Poročevalec v duhu že piše poročilo. Nemara že presteva vrste, če je vrtičar. Je pa le vesel, da mu ne bo treba ničesar dodajati, lepega razpoloženja si ne izmišlja.

vati, da so Ljubljančani pokazali toliko zanimanja za umetnost mariborskih malčkov.

Stoji pred dvorano. Opazuje vrvenje, gleda ljudi, pazi, da kakage znanca ali odličnika ne izpusti. Pozdravlja tega, se klanja onemu, stiska roko tretjemu. Saj ga še štejejo med kulturne delavce, ki mu tudi malo bolj široki svet kakor je Ljubljanski ni tuj. Mimo njega stopajo malčki v narodnih nošah v spremstvu staršev, očeta ali matere, ki neseta svojemu otroku harmoniko, da na odru ne bo preveč utrujen. Pred dvorano je zdaj pa zdaj zelo pisano, vprav slikovito.

Ura je še enajst in en četr. Dvorana še ni polna. Niti ob poldvanajstih se na oder še ni prikazal noben fantiček ali dekletce s harmoniko.

Blagajna dela s polno paro. Poročevalec strmi z večjim očesom pred sebo.

Ob pol dvanajstih, ko si je poročevalec zadostno ogledal ljubljansko občinstvo in ljubljansko mladino, ko mu je bilo čakanja, da se dvorana v teku pol ure po napovedanem pričetku koncerta le napolni, je stopil kakor običajno k blagajni, vidno pozdravil in se predstavljal kot zastopnik Hsta, pokazal legitimacijo ter prošil za program in za vstop v dvorano.

Gospodični pri blagajni sta se začudeno, morda celo v zadregi spogledali — potem pa nemo odkimali. Poročevalec, ki je kot tak vsega hudega vajen in na vse pripravljen, je skoro hudo pomislil. Ali gospodični sta ga lepo potolažili, da je bil snoči na večernem koncertu že itak strokovni kritiki.

Poročevalec se je obraz takoj sjasnil. Dobro se zavedajoč svoje dolžnosti do javnega mnenja je vprašal, ali potemtakem ni treba pisati poročila. V njegovo veliko presenečenje je sledil odločen »ne«, ki je poročevalca dobesedno vrgel na cesto, in sicer v trenutku, ko so v dvorani zapele harmonike, ko je v dvorani rasel že vihar navdušenja.

Saj ni imel prav nikakih osebnih namerov in niti najmanjše želje, da bi strokovnemu kritiku pokvaril mnenje. Ni mu šlo za sodbu, pač pa za običajno delo in šele potem za kak morebitni užitek. Kot kronist je hotel v običajnem slogu nedeljskega žurnalista pribiti izven strokovne kritike delo in uspeh naših glasbenih vzgojiteljev, si ogledati občinstvo in vioviti še kak postranski, omembe vredne dogodek. In prav to mu je uspelo.

Potem, ko se je proti vsemu pričakovanju tako imenitno po tistem odločen »ne« znašel na cesti, je dobil res v roke povsem nepričakovan program in celo prijazno povabilo kar od prvega Jožeta, kateremu je krepko stisnil roko. Pa bes ga plenta! Prvo njegovo vprašanje je bilo, ali je slišal snoči očet mariborskih harmonikarjev.

»Sem!« je mrko odgovoril poročevalec. Jože je pokimal in dejal: »Dobro napili! Napili dve koloni. Zaslužijo! — Daj lepo sliko koncerta.«

Poročevalec Rudolf Kresal.

Pri manjkanju teka, kislem uspehanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagananju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, oprišču, srbečici, osvobodilni naravna »Franz Josefova voda« telo vseh nabranih strupov gnolobe. Že stari mojstri vede o zdravilnih sredstvih so priznali, da se »Franz Josefova« voda obnese kot povsem zanesljivo sredstvo za izboljšanje črevesa. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijah trgovinah.

Objave

Odsek trgovskih sotrudi in sotrudi, Društva zasebnih in avtonomnih nametencev, priredi v torek ob 20. predavanje o trgovski bolniški blagajni in višjem zavarovanju. Predaval bo ravnatelj bolniške blagajne g. Podgoršek v predavalnici Delavske zbornice, drugi vhod v Copovi ulici. Zaradi važnosti predavanja se prošilo zainteresirani, da se predavanja polnoštevilno udeležijo.

Danes ob 7.15. bo predvajala ZKD svoj film »Otok demonov«, ki vam pokaže do sedaj še neznano plemo, katero se ponaša z izredno lepimi ženami.

Čede! bleke barva v različnih barvah in pisla tovarna JOS. REICH.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Stric Sam sežiga svoj denar

Sežiganje bankovcev iz dobe dolarskih težav

Jastreb in letalo

Francoski pilot Chartoire, je imel na letalu poletu Pariz—Indija, kakšnih 50 kilometrov od Kalkute, neobičajen letalski doživljanje, katerega je malone plačal z lastnim življenjem. Njegovo letalo je trčilo v zraku z jastrebom. Pri tem je bila ena izmed nosilnih ploskev tako poškodovana, da je moral pilot zaslon pristati. Ko pa se je letalo dotaknilo zemlje, je nastala eksplozija in ga je uničil ogenj. Pilot se je po čudnem naključju rešil.

Šef generalnega štaba — trafikant

Madžarska vlada je sklenila, da se odzame vsem trafikantom, ki prejema iz državne blagajne nad 300 pengov mesečne pokojnine, koncesija za trafiko, če jo imajo. Med tovrstnimi trafikanti bo prizadet tudi bivši šef generalnega štaba baron Karel von Arz, ki že dve leti stalno živi v Budimpešti in prodaja tobakne izdelke — z velikanskim gmotnim dobičkom.

Morska pošast ima mladiče

Iz Cherbourga poročajo, da je morska pošast, ki so jo našli pri Quervevilleu po sodbah pariškega naravoslovca Patita samica. Kakor kaže anatomski preiskava, je morala skotiti že mnogo mladičev. Zdaj se je javilo francoskim oblastim več ribičev, ki pripovedujejo, da so opazili med črni blizu nabrežja pri Quervevilleu več dolgopravih živali fantastične oblike. Očividno so ta bitja potomci morske pošasti.

Obleke za gospode

po meri ali pa blago za obleke modernih vzorcev, najboljših kvalitet, po najnižjih cenah pri

Drago Schwab, Aleksandrova c.

Iz akvaristove torbe

O bolenu in lepočnici

Rod krapovcev je znan, ker je v naših vodah zastopen najštevilnejši in ker je za akvarije najprikladnejši. Alge, žuželke in njih ličinke so mu vsakodnevna hrana. Ni pa pravila brez izjeme, in tako sta tudi v tem rodu dve vrsti, ki se lotita ribi.

Eno poznamo vsi prav dobro. Trup je podolgovat, glava velika. To je klin, ki je od zgoraj pogledan res klinaste oblike, ker je spredaj širok, rep je pa stisnjen. Ze majhni, 3 cm dolgi klini ali kleni se v akvariju zanimajo za mlajše ribice, vendar je to zanimanje omejeno samo na nemirujoče prsne plavalce zlasti mladih zobokrapovcev, medtem ko se po odrasli klini brez nadaljnje lotitje ribic. No, klin je samo priložen noster ropar, medtem ko je pa sorodnik bolen rojen kanibal, dasi nima kakor ribe roparice nikakih zob v ustih. Glava mu je dolga, a usta zelo velika. Trup je sicer zelo stegnen, očesi sta pa razmerno majhni. Podrepna plavut je bolj dolga, slično kakor pri prilikavi zeleniki. Navadno zraste 60 do 70 cm in je pri tej dolžini 5 do 7 kg težak. V večjih rekah in jezerih žive še večji boleni, ki se seveda ne menijo za ličinke in mušice, temveč samo za večje ribe, miši in za manjše povodne ptice. Zobje v ustih mu niso potrebni za tak posel. Tudi ribe roparice nimajo svojih zob morda zato, da bi z njimi grizle plen, temveč samo za to, da jim večje ribe ne pobegejo iz ust. Vse ribe pogoltnejo svoj plen. Bolen kot ropar ne živi v jatah, temveč se klati brez družbe po vodi, da se nasiti. Ribji želodec je kakor vreča brez dna in prebavlja zelo naglo, zaradi česar niso ribe nikdar site. Tam, kjer je bolen bolj redek, ga ribiči navadno ne spoznajo; če ne pogledajo na gobec, ga prav lahko zamenjajo s klinom, kateremu je po trupu in po barvi podoben. Spodnje plavalce so rdečkaste, hrbtna in repna pa medlosivi. Bolen živi najrajši v bistrih vodah kakor vse naše roparice, kajti videti mora svoj plen nekaj metrov daleč. Iz večjih rek zahaja tudi v bistrice pritoke. Ta izprajenec plemena krapovcev je tudi v naših rekah, kakor na primer v Savi, Dravi, Krki, Kolpi. V večjem številu živi v srednjem in dolnjem toku večjih rek, kjer je rib nič

koliko, ki jih potrebuje za svoj nenasiten želodec. Kakor ostrizi in postvri, tako se tudi bolen v akvariju privadi na nastrgano meso. Ker mu je normalna dolžina 70 cm, žal hitro rase.

Mislimo si, da smo v poletju. Junjsko sonce ogreva plitkeje mlake, bajeje, jame in jarka. Blagodejni žarki vzbujajo življenje v rastlinstvu in živalstvu, zlasti poraja toplota nič koliko onih najmanjših bitij, ki jih imenujemo praživalce. Akvaristu se v tem času čisto pripeti, da pride k vodi, kjer pa nič ne vidi, ker je voda zelena. Alge, si misli, saj ne more biti nič drugega. In vendar se lahko zmoti, kajti če bi vzeli nekaj kapljic vode pod drobno gled, bi videl, da se gibljejo v vodi poleg ostalih tudi živalce svoje vrste. Oblika take živalce nežnega telesca je vretenčasto valjasta, ribi podobna. Na sprednjem koncu je nitkasti repček, ki moli iz plitke šprance in ki ga ta živalca uporablja za plavanje. Repček miglja, se vrti v krogu in vleče trup za seboj. Če se hoče živalca čemurkoli umakniti, skriži trup v lok, nato pa se smer plavanja izpremeni. Znano je, da sestavlja jo barvilo rastlin tako zvana zrnca listnega zelenila, a taka zrnca so tudi na površini trupa te živalce. Ker jih je v plitkih vodah mnogo, postane voda svetlozelena, tako da ne vidiš dna. Razumljivo je, da se zanimajo za to živalco prav zaradi omenjenih zrnec botaniki in pa seveda tudi zoologi. Živalca je, kakor da predstavlja nekako prehodno obliko med rastlinstvom in živalstvom. Ker ima na trupu tudi rdečo pečko, jo imenujemo lepočnico (Englena viridis, Schönecke). Ker ima repček ali bičec, spada v rod flagelotov ali bičavcev iz skupine praživalce.

Tu in tam, zlasti v gorah, vidimo tudi rdečkasto vodo, podobno krvavi lovi. Tudi v njej so sorodnice lepočnice. V akvarijih, kjer voda pozeleni, pa nimamo posla s to živalco, temveč z algami, ki dajo sicer mnogo kisika, žal pa rib ne vidimo. Ko postavimo akvarij na temnejše mesto, se te alge polegoma izgube. Medtem ko bi bile lepočnice in plavajoče alge v akvariju zelo nadležne, so pa alge na stranskih steklih akvarija zelo priporočljive, ker omiljujejo intenzivnost poletnih sončnih žarkov in ker so izvrstna paša za nekatere ribe in za polže. Na protisobnem steklu akvarija pa ne imejmo alg, sicer ne vidimo rib.

O. S.

Milijonarji izumirajo

Ameriški listi priobčujejo statistiko, iz katere je razvidno, da so se vrste multimilijonarjev v zvezi z gospodarsko krizo simo razredčili. L. 1929. je bilo v Združenih državah n. pr. še 38 oseb z letnim dohodkom nad 5 milijonov dolarjev, leta 1932. pa ni bilo nobene več. Oseb, ki so imele 4 do 5 milijonov dolarjev dohodka, je bilo l. 1929. še 19, 1932. pa samo 2; 32 oseb je imelo l. 1929. 3 do 4 milijone dohodkov, l. 1932. ni bilo več nobene; 67 oseb je imelo l. 1929. 2 do 3 milijone dolarjev dohodkov, l. 1932. jih je bilo 3, od 357 oseb, ki so jim dohodki znašali leta 1929. 1 do 2 milijona dolarjev, jih je ostalo l. 1932. samo 15. Za l. 1933. statistika še ni zaključena, kaže pa, da se je pod Rooseveltovo vlado to nazadovanje ustavilo.

Palača ruske vlade

Ruska vlada v Moskvi je dala ukaz, naj se začne graditi ogromna palača za vrhovno državno upravo. Ta palača bo, kadar bo dovršena, najvišja stavba na svetu. Načrt za zgradbo sta napravila inženjerja Helfreich in Jofane. Predvidoma bo zgradba visoka 415 m. Dosedanja najvišja stavba na svetu je »Empire Building« v New Yorku (407 m), Eiffelov stolp v Parizu je visok »samo« 300 m.

Pomladanski klobuk

Nova čepica s trakom (Pariški model)

Nervozni, brez spanja?

Uživajte kavo Hag, najfinišo od kofeina oproščeno pravo zrnato kavo. Ni surogat!

Gospodična pilot

Sebastijana Guyot, prva Francozinja, ki je napravila izpit za letalsko pilotinjo

Sebi in svojim v pouk in zabavo

naročite ilustrirano tedensko revijo

„ŽIVLJENJE IN SVET“

Uprava: Ljubljana, Knafjeva ulica št. 5.

Sport siamske kraljice

Siamska kraljica se je udeležila pod psevdonimom gospe R. B. teniških tekem v Monte Carlu. Njen partner je bil angleški prvak Austin

Noč in jutro groze v Kropi

Nekaj podrobnosti o zadnjih povodnih — Največjo škodo je voda napravila v Kropi

Kropa, 18. marca.

Najstarejši ljudje v Kropi ne pomnijo, razen pri onih požarih, ki so pred nekaj leti upepelili pol trga, tako strašnih ur, kakor so bile pretekli četrtlet. Potok Kroparica je navadno pohljen, da bi ga človek skoraj prezrl, če bi ne videl ob njem jezo in industrije. Kadar pa dežuje, posebnoma pomladi, ko se topi v Jelovici sneg, se pohljni potok spremeni v divje bobneče slapove. Toda tudi tega so Kroparji navajeni, saj jim do zadnjega Kroparica ni povzročila še nobene prave škode. Vse drugače pa je bilo to pot.

Strašno bobnenje v potoku

Stanovalci hiš, ki stoje po večini v ozki dolini prav ob strugi Kroparice, so v noči na četrtek s strahom poslušali bobnenje, prihajajoče iz divjih rjavov zamazanih valov. Okoli 2. zjutraj je že prišel klicati na pomoč v trg žagar iz Kotla, ki stoji ob izviru Kroparice, kjer se izliva v glavni tok trije divji hudourniki. Mož je povedal, da silno bobni v gori in da se je voda razlila iz več metrov globoke struge. Ljudje, ki itak niso mogli spati, so odhiteli k vodi, toda niso mogli nič pomagati.

Divja Kroparica je nosila drevje in skale.

Ko se je pričelo daniti, so ljudje opazili, da je voda prinašala cele, do pol metra debele smreke in da je bobnenje prihajalo od skal, ki jih je valila voda z gore v dolino in po strugi. Poleg drevja je voda prinašala mnogo drv in hlodov. Drevje se je pričelo zatikati v obrežje in voda se je zaježila. Nastali so tolumni globoki po več metrov, ki so bili pa kaj kmalu napolnjeni z gramozom in skalovjem. Tak je bil nered pred kroparsko šolo. Voda je stopila iz struge, udrla po cesti, in se izlila v občinsko pisarno. Gasilci iz Kroke in Kamne gorice, kakor tudi mnogi domačini in okoličani so silnim naporom vlačili k vodi smreke in z njimi odvrčali vodo, ki je pričela trgati obrežje ob vsej strugi. S strahom so gledali Kroparji na močan jez, kjer se je voda sama zaježila in od minute do minute dvigala. V tem kraju ni mogel nihče pomagati. Ta zatvora vode je držala nad eno uro in že se je bilo bati, da pretrga voda breg in podere bližnji most. Okoli 9. dopoldne pa je voda le pretrgala barikado in po strugi se je valila ogromna količina materiala. Podobnih prizorov je bilo več. Proti poldnevju je pa nevarnost že ponehala.

Povod nevarnosti

Kakor so kasneje ugotovili, so se nad izviri Kroparice v hudournik, ki priteče izpod Vretena, pogrezili kakš 4 orali gozda z zemljo in drevjem vred. Povod temu sta bili deževje in hitro tavanje snega, ki je omehčalo zemljo. V dolini, skozi katero teče hudournik, je nastalo celo jezero. Ko se je le to izlilo v dolino, je trgala voda strmo pečeno obrežje in ta material se je nabiral po strugi Kroparice.

Škoda od povodni

je velika, a bila bi še mnogo večja, če bi ljudje ne delali z nadčloveškimi silami. Največje zasluge imajo gotovo gasilci in pa orožniki s postaje v Podnartu, ki so bili ves čas nevarnosti na licu mesta. Zdjaj ko je voda upadla, se vidi, kako je struga raztrgana, na mnogih krajih pa zasuta, da voda teče kar čez travnike. Največjo škodo trpi Zebljarska zadruga, kateri je voda odnesla

Sledite teku časa!

Doramad

radioaktivna zobna krema

za najvišje zahteve!

Dobite jo povsod!

24urni čas na Angleškem

Ze dalj časa se na Angleškem opaža glibanje za 24 urno razdelitev dnevnega časa, posebno v železniškem prometu. Med vojno je bila ta razdelitev časa pri vseh uradnih rabi. l. 1919. pa je notranje ministrstvo imenovalo posebno komisijo ter jo poverilo s študijem tega vprašanja.

Ker je vprašanje doslej očitno spalo, se je zadnje dni oglašil o njem v parlamentu poslanec Whitefide. Državni tajnik za notranje zadeve mu je pojasnil, da se bo 24 urna razdelitev dnevnega časa za poskus uvedla pri radiu. Vlada bo počakala, da vidi, kakšni so uspehi nove razdelitve časa in če bo videla, da se je stvar obnesla, bo podvela potrebne ukrepe, da se nova razdelitev uvede za stalno.

Divjanje Sore in njenih pritokov

Škofja Loka, 18. marca.

Vedno bolj se kaže, kako nujno potrebna bi bilo razmišljanje o regulaciji Sore in njenih pritokov. Šele zdaj se kaže, kako hude posledice je zapustilo zadnje, več dni trajajoče deževje. Selščica in Poljanščica sta za več metrov narasli in se na mnogih krajih razlili preko travnikov in polj. Voda je ranosila na njive vse polno blata in pešeka, tako da bodo na mnogih krajih setve uničene. Mnogo je pretrpela zadnje dneve gornja Selška dolina. Deževje je razmehčalo so velike množice snega, ki se je vsul v plavozvih v dolino in izpodkopal na več krajih cesto, drugod jo pa spet tako zasul, da je bil vsaj začasno promet od Zalega loga naprej onemogočen. Silno je narasla tudi Sora, ki se je nize dolji od Škofje Loke razlila na širino več ko 100 metrov na desno in levo. Pri tem je odtrgala znatne komplekse sveta. Starošolska občina si je sicer za prizadevala, da to zlo omeji. Iz bednostnega sklada so se gradili braniki, ki nekaj že zaležejo, nevarnosti nadaljnje trganja pa le ne morejo preprečiti.

Malo je tudi manjkalo, da ni ostala vsa Škofja Loka te dneve v temi. Elektra je morala zaradi neprestanega naliva posesti po esalki, kar se zdi komaj po enkrat, dvakrat na leto.

Voda je prinašala s seboj te dneve mnogo lesa. Niže ležeči kraji so splah te dni zaradi vode zelo trpeli. Voda je vdiral v hiše in ustavljal določeno žagah, bližnih in kovačnicah. Že v petek so se vode spet umaknile nazaj v struge in je nevarnost vsaj za enkrat odstranjena.

Razdrt vodni nasip pri Lučah

Luče, 18. marca.

Se nekaj podrobnosti o povodni. Narasla Savinja je na sedmih mestih raztrgala barmovinsko cesto Luče — Solčava in bo trajalo precej časa, preden se bo ta za turistični promet potrebna cesta popravila. V Lučah, kjer je bila nevarnost največja zaradi razdrtega vodnega nasipa, je voda kmalu upadla, vendar je škoda na opustošenih sadnih vrtovih in polju velikanska. Največjo škodo trpi senjar g. Ivan Bravornik, kateremu je odnesla voda delavnico z vsemi pritliklimi. Hudo sta prizadeti tudi družini Lenkova in Lentetova, katerih hiši sta bili nekaj dni blokirani od vode.

Vodni nasip je popustil v dolžnosti 75 metrov in preti zdaj ob poplavih Lučam stalna nevarnost. Narodni poslanec g. Rasto Pustolunšek je že pred meseci izposloval od banke uprave znesek 65.000 Din za popravilo nasipa, narušenega od jesenske poplave. Na žalost se je delo zavlačevalo, kar je povzročilo zdaj silno škodo.

Urh Celjski:

Matematična naloga

Celje, belo in veselo — pozdravim ga vselej od srca, kadar stopim na njegova stara tla in zavijem mimo nekdanje gimnazije v park ob Savinji. Profesorja Josipa Kožuha sem takole oni dan srečal in pozdravil v Celju. Pri moji veri — osemdesetletnik — saj ni bil nikoli drugačen, odkar ga poznam. In pomnim ga od tistih otroških let, ko smo v našem kraju pokopali četrtošolca Pelka. Bil je sin perice, nezakonski, izstradan, za jektiko je ugasnil. Zmehčano so se sukljale snežinke po sivem ozračju, ko smo ga polagali v grob. Sodim, da je bila pepelnica sredi, prav gotovo, da je bila. Profesor Kožuh je bil iz Celja pripeljal četrtošolce in lepo so zapeli ob grobu. »Mora biti dober človek« — je o profesorju Kožuhu sodila mati. »Tako po domače se pogovarja s študenti.«

V prvi gimnaziji nas je potem profesor Kožuh muštral v matematiki in semljepisu. E, srčno radi smo ga poslušali, ko nam je kramljal o svojih službah in izkušnjah, o čitarih in čičih. Potem pa je sredi ure na lepem dvignil kazalec: »Fantje, zdaj pa na delo!« V matemati-

ki nam ni prizadel nič hudega.

Zato pa smo malo debeleje pogledali, ko je v drugi šoli došt odločneje noropotal profesor Jošt. Kadar je bil hud, hakraiment! Nekoč je s katedra dohi kar z roko pobodril med najmanjšimi v prvih klopih: »Te žabe bom neusmiljeno pometal!« — Pa spet ni treskalo tako hudo, kakor je grmel, in smo srečno prevedrili in preoblačili vso celjsko nižjo gimnazijo.

Potem smo presedlali na nemško, tam zadaj za cerkvijo sv. Danijela. Ta in oni gospod nas je pogledal časih postrani ali za silo se je le rilo dalje. Niti sam ravnatelj Proft — prejšnja leta strah in trepet s svojo fiziko — nas ni deval iz kože, iz kože. V sedmi nas je pomilovalno gledal izza motnih debelih očal, ker smo prihajali v šolo brez zajtrka, smrdeli smo pa vsi po jutranjem čiku. Bila je vojna.

— Unglaublich, unglaublich!

O, prekolikokrat me je pobodel izpod očal! Sedel sem v prvi klopi za kazen. Brisati sem moral tablo in sem vselej nalašč položil mokro gobo v tisto ška-

tlo, kjer je bila spravljena kreda. Unglaublich, unglaublich!

★

Ali, ko se je dalo takole botati z vsemi drugimi, ni bilo prizanesljivosti pri profesorju matematiki. Profesor Nul je bil dunajskega židovskega rodu, škiljastih oči, debelega krivega nosu. Črne brke so bile pristržene kakor dve zobni krtačici. Neokreten, zato nestrpen in zadirčen do hripavosti je stal profesor Nul na odru blizu table, kakor tujec iz divje, eksootične dežele.

— Schreiben sie auf... Genug! Das kennen sie einfach nicht. Setzen!

Več ko polovici razreda je grozila katastrofa v matematiki. Neprijetna reč, zakaj v drugem semestru se je obetal nabor in nato cesarske koprive. Za vsako ceno je bilo treba ukrasti zadnjo nalogo. Vse se je natanko poizvedelo: Popoldne pred dnevom šolske naloge je profesor Nul doma na stanovanju. Nalogo sestavlja. Štiri strahovite uganke. Ob šestih zvečer, ko je treba prižgati luč, jih prepíše na majhen listek. Tega nato ostavi na skrbno pospravljeni, natanko čisti pisalni mizi. Nato sezuje usnjene copate in domačo haljo, si umije roke in zobe, lepo si zaveže kravato in se počee pred ogledalom. Nato gre v

kavarno. Vselej po isti poti, mimo koldovra... vselej na isti sedež pri zagrnjenem oknu, da se senca njegove glave vidi na rumeni zavesti... Pol razreda se je proti njemu zavrtilo, pol razreda si je razdelilo službo. Postavili smo straže od Nulovega stanovanja do kavarne. Podkupili smo služkinjo. Bila je čudovito mehkega značaja. Ni se hihitala samo papirnatim kronicam, temveč enako hvaležno objemom prednjih študentov.

★

Tisti večer, o jasni večer! Straže ob svetilkah so si z desnicami dale znamenje, da profesor Nul nepremično buji v kavarni v časopise in prebira nove zmage.

Tedaj se je mali, drobni Himmler pogljal po stopnicah kakor podlasica. Vrata so se kar sama odpirala. Zarota je bila pripravljena naravnost čudovito. Na pisalni mizi je ležal tisti listek, tisti listek. Bledemu, brezkrvnemu Himmlerju je kri burno zaplala in prsti so v krčeviti odreenosti nepokorni komaj sledili ukazu naglice. Himmler je prepisoval... prepisal! Storjeno. Nato je pognil nazaj po stopnicah. V zmagooslavju ga je mučila samo ena negotovost: da ni morda napak prepisal kakšne čr-

ke in številke. Himmler pa matematične naloge ali egiptovski hieroglifi, kdo bi se tu izpoznal!

Ali tovariš Feder — ni vrag, da ne bi bil najboljši matematik razreda, ko mu je to bilo dano po očetu — je potem zvečer razrešil vse štiri uganke. Naravnost čudovito, kako je čakati Fedorček razgonetal Nulove zanke in zadrge. Potem se je bilo treba vse skupaj naučiti na pamet. Kaj pa, natanko po dogovoru. Kajti enostavno ni šlo, da bi kar ves razred odlično odrezal. Bilo je treba posameznim določiti napake, takole po znanju in kategoriji.

★

Pomnim, kako mi je Fedor določil dve napaki, tovarišu Srečku pa tri. Srečna sva tavalata tisto noč s Srečkom skozi tišino celjskih ulic. In sva opazila na glavnem trgu, v drugem nadstropju sive stare hiše svetlo okno. Tam tiči za mizo tovariš, ki ni deležen zadnje zarote. Morda jih je več pri njem. Razgretih glav, trudni, lačni, obupani rijo v knjige in zvezke, da se pripravi za jutrišnji dan.

— Ali, strela! Veš da se mi smili Vid! je menil Srečko in zrl tja gor v svetlo okno. Vid — najstarejši in najpobožnejši v razredu. Ni, pa ni za matematiko! Zda je se muči in obupa. Ko bo legel,

SPORT

Dvakrat 2:1

V nedeljskih prijateljskih tekmah proti I. in II. bolgarski reprezentanci sta naši enajststorični zmagali z golom razlike — Forma naših ni bila najboljša

Da se pripravi za važen nastop, ki ga bo imela jugoslovenska državna reprezentanca dne 15. aprila v Bukarešti, in sicer v odlični tekmi za udeležbo na svetovnem nogometnem prvenstvu v Rimu, je JNS organiziral dve meddržavni prijateljski tekmah, in sicer tekmo prvih garnitur v Sofiji, tekmo drugih garnitur pa v Beogradu. Enaki tekmi se bosta ponovili še enkrat na drugih igriščih. V naslednjem kratka poročila:

Jugoslavija A : Bolgarija A 2:1 (2:0)

Sofija, 19. marca
Včeraj se je na stadionu AC 23 vršila pred 10.000 gledalci mednarodna tekma Jugoslavija : Bolgarija, v kateri je jugoslovenska reprezentanca zmagala z 2:1 (2:0). Zmagala Jugoslavija sicer ni presenetila, toda njena reprezentanca je pokazala precej šibikih mest, tako da ne bi bilo čudno, če bi bili Bolgari, ki so igrali pred svojo publiko, v drugi polovici igre rezultat izravnali in morda celo zmagali.

Bolgari so igrali zelo dobro in njihova igra je imela mnogo več sistema, poštenosti in starta. Zato pa so bili slabši v kombinacijah in tehniki ter so v najbolj odločilnih trenutkih odpravili.

V jugoslovenskem moštvo so bile prav za prav vse linije pod običajno formo; razen tega sta morala dva igralca izstopiti med igro, njuna namestnika pa tudi nista v polni meri izpolnila nastalih vrzeli. Napad je dal precej malo in brez prave medsebojne zveze. Pred odmorom je šepala desna stran Hitrec-Sipoš, po odmoru pa je popolnoma odpovedal notranji trio. Tudi obramba ni zadovoljila in je opravila svojo nalogo kot je bilo treba samo do paze. Glaser v vratih je bil na mestu. Kljub vsemu temu pa je jugoslovensko moštvo pokazalo več tehnike in smisla za kombinacijo in doseženi rezultat ustreza poteku igre.

Prvi gol za J. je ustrelil Marjanović v 8. minuti. Milošević je ušel krilcu in streljal s krila v prečko. Odbiti žogo je Hitrec vrnil Marjanoviću, ki jo je s 5 m daljave poslal neubranljivo v mrežo. Tudi drugi gol v 30. minuti je padel po Marjanoviću. Kragić je s 15 m ustrelil nizko žogo med

drogove, vratar jo je za silo ubranil, toda Marjanović je priskočil in jo poslal 4 m daljave v mrežo. Rezultat se do paze ni več menjal.

Po odmoru so prevzeli vodilno vlogo Bolgari in so bili v prvi polovici tega dela igre celo v premoči. Rezultat je bil gol Angjelova, ki ga je zabil v 21. minuti mimo Arsenijevića in Hüglja. Pozneje je imel Glaser še več prilik za intervencijo, kar pa je vse opravil z uspehom.

Tekmo je sodil g. Dosev zelo dobro in objektivno; njegova naloga je bila tem lažja, ker sta obe moštvi igrali razmeroma fair in prijateljsko.

Jugoslavija B : Bolgarija B 2:1 (1:0)

Beograd, 19. marca
Istočasno z meddržavno tekmo prvih garnitur Jugoslavije in Bolgarije v Sofiji se je vršila v Beogradu meddržavna tekma drugih garnitur, v kateri je jugoslovenska reprezentanca zaslužno zmagala z 2:1 (1:0). Na igrišču se je zbralo za to tekmo okoli 5000 gledalcev.

Domači so bili sicer izrazito v premoči v polju, toda zato niso imeli ni več ugodnih šans pred golom kakor Bolgari. Tudi druga garnitura je pokazala večje tehnično znanje, medtem ko so se Bolgari pokazali kot hitrejši in bolj poštenovalni. Enajststorična je imela mnogo šibikih mest, najšibkejša pa je bila njena napadalna vrsta. Krilci so igrali preveč defenzivno, tako da med njimi in napadom ni bilo prave zveze. Izrazito slab v tej vrsti je bil Dešković v sredini. Najboljši del moštva je bila ožja obramba, v vsej enajststorični pa je bil prav za prav na višini samo Lechner iz Osljeke. Odlično se je držal tudi vratar Čulić.

Tudi Bolgari so imeli najboljši del moštva v ožji obrambi, ugajala pa sta tudi desno krilo in srednji krilec, prav tako pa je tudi vratar rešil mnogo nevarnih situacij.

Zanimivo je, da je bil rezultat te tekme postavljen v zadnji minuti drugega polčasa, v kateri je Valjarević prodiral sam in zabil zmagonosni gol. Prav tako je tudi gol prvega polčasa za Jugoslavijo padel v zadnji minuti prvega polčasa po Sekuliću.

Tekmo je sodil g. Dušan Petković.

Rapid v Ljubljani in Celju

Ljubljana, 19. marca
V svoji prvi letošnji resnejši javni tekmi se je ligaški pokazal v dobri formi. Po rezultatu je videti, da je izdatost v uspehu nastopila šele v drugem polčasu, ko je enajststorična nastopila v deloma spremenjeni, izboljšani postavi.

Primorje : Rapid 8:0 (1:0)
Za tekmo je bilo dovolj zanimanja, okoli 500 ljudi je prišlo gledat igro, ki je bila v prvem polčasu borba skoro enako močnih protivnikov, lepa in fair ter dovolj interesantna v drugem polčasu pa tudi še dovolj zanimiva, ker je običajno gledalci »svoje« v lepem poletu in zmagovite v premoči igri.

Moštva sta nastopili v postavah:
Primorje: Starec — Bervar-Bertoncelj — Pisek I, Jug. Boncej, — Jež, Erman, (Pupo) Jože (Bertoncelj K), Bertoncelj II, (Trček), Zemljčič.

Rapid: Kosem — Barlovič, Flak, — Fučkar, Seifert, Klippstädter — Verbnik, Prinčič, Pischhof, Vidovič (Hardinka).

Rapida nismo videli v Ljubljani izza jesenske prvenstvene borbe z Ilirijo, v kateri je dosegel remis 1:1. Tedaj je napravil najboljši vtis in se je s svojimi uspehi v prvenstvu povzpelo do resnega aspiranta na podsestavno prvaško mesto. Z nedeljsko tekmo se je moštvo spopetelo lepo uvedlo. Skoraj za četrt ure se je vsidralo v nasprotnikov kaz prostor, pokazalo je mnogo nogometnega znanja, lepo kombinatno igro, ki mu je dala terensko premoč in delni moštva, ki je omogočala kombinacije in napredovanje v polju. Napad ni mogel premagati še poslednje ovire, primorjanske ožje obrambe, ki je delala s polno paro in brez napak, in to je bil edini minus v moštvo v teku prvega polčasa. V drugem delu igre pa se je pokazala druga, usodepolnejša hiba.

pomanjkanje dobre kondicije.
Spritno zgodnje sezone in nedostajanja prilik za močnejše igre je ta nedostatek oparviljiv, in ko ga bo moštvo s treningom

odstranilo, bo zopet jak partner v lokalnih borbah

V moštvo je ugajala srednja vrsta, dokler je bila pri močeh, ki je lepo pošiljala svoj napad naprej in razen tega koristno pomagala svoji obrambi. Seifert je imel dober pregled igre in dirigiral žoge na prava mesta. V borbi s krili sta stranska krila posebno v drugem delu igre, bila šibkejša. Zadovaljil je tudi notranji trio v napadu, ki je, kolikor je imel prilike, tudi nevarno streljal na gol, ob nastopu utrujenosti v ozadju pa je tudi sam zelo popustil. V obrambi je bil še najbolj na mestu Kosem, ki je sicer izpustil dva gola, držal pa je nekaj zelo nevarnih strelcev in se parkrat zelo posumno vrzel pod noge. Branilca sta morala kloniti tehnični nasprotnega napada.

Moštvo črno-belih je

priljetno iznenadilo v drugem polčasu.

Ves čas je dobro delala obramba, v kateri se bili na mestu vsi trije. Starec sicer ni imel preveč posla, vendar je moral dva, trikrat poseči z vso energijo v dogodke, kar se mu je posrečilo v prav njegovem stilu. Branilca sta se dobro razumela. Oba razpolagata z lepim odbojnim strelom, Bertoncelj je močnejši v startu, oba skupaj pa tvorita prav dober in spoštovanja vreden branilski par. V srednji vrsti je opravil polno delo Boncej, obenem najboljši krilec na terenu. Do poleta in do izraza je vrsta kot celota prišla šele v drugem polčasu. Jug je dober razdirač, sicer se pa zelo slabo postavlja in mu manjka pregleda igre. Zdi se tudi, da je samo enonog, ker je Zemljčič (z desno nogo!) pošiljal le pasove desno stran pa je očitno zanemarjal Pisek je vsakočl za Zemljčika in je bil defenzivno stari Matija. Napad je v formaciji drugega polčasa ugajal vsem. Pravi vodja napada je edino Pepček, ki se je šele na tem mestu razmahnil. Erman je all izven forme ali pa se mu ne ljubi, vsekakor ga je Pupo nadomestil več kot 100%. Tudi Terček, čeprav samo »levčar«, se je prav lepo uveljavil v levi zvezi. Zemljčič in Jež sta delala vsak v svojem stilu, prvi vihravo in s tehničnimi finessami, drugi bolj premišljeno, oba pa zelo uspešno.

številk. In še ni šlo. Srečko, ki je sedel pred njim, mu je vse skupaj prepisal na plovnik, da ga pozneje zamenja z onim v zvezku. Tako je bilo vse poskrbljeno, da bo Vidova naloga ocenjena vsaj za zadostno. In več ni bilo treba.

Potem — pa, blaženi čas pričakovanja in rešitve! Profesor Nul je stopil v razred in mrtvaško tišino je prekinilo njegovo škrtanje s kredno na tablo. Vse tako, zares natanko tako, kakor že vemo.

Ozrl sem se počez na levo: v predzadnji klopi je sedel Srečko, puntarski kakor vselej, z nabrano tanko spodnjo ustnico. Za njim Vid, vdan v voljo božjo, kakor svetnik pred prikaznico. Pokimal sem mu: ali smo gadje? — Komaj za spoznanje je prikimal.

Profesor Nul je bil posledj z nami zadovoljen. Glejte, preko noči se je vse obrnilo na bolje. Ob sesterstvu je cenilo le nekaj najtežjih kalibrov. Kmalu potem smo morali k naboru in vojna nas je razrešila do zadnjega.

Tovariš Fedor ni šel za profesorja matematike, marveč je zdravnik. Srečko je padel. In mi drugi, kar nas je ostalo? Prav gotovo, da se od vseh nas največ bavi z matematiko tovariš Vid. Zakaj on je učitelj. Himmler pa je šel celo za inženjerja.

Razveseljiv — enako kot redek — pojav v moštvo je bila okolnost, da se ni zadovoljilo samo s sigurno zmago, kakor mu je običaj, če doseže nekaj golov naskoka, temveč se je napad boril prav do zadnje sekunde, skušajoč izkoristiti vsako priliko in nanizati serijo golov, kar mu je povsem uspelo. Moštvo je pokazalo odlično borbenost, dobro kondicijo in prav lepo koloniatno poteze, kar ga vse legitimira za nadaljnje uspehe in mu zagotavlja primerno mesto v jugoslovenskem sportu. Zaradi nenadne obolenosti nekaj igralcev ni nastopilo v najavljeni postavi, kompletna pa bo enajststorična gotovo dober partner v naši ligiški klasi.

Igra je potekala prav do konca, ko je Rapidova obramba odlično izgubila živce, v prijateljskem razpoloženju in stilu in je nudila mnogo momentov, ki priložajo gledalcem. Score je otvoril Bertoncelj s krasnim vollejrom iz daljave 20 m, toda žoga bi bil moral vratar držati. To je bila prav za prav prva resnejša akcija črno-belega napada, dotedaj je prevladoval Rapid na erenu. V ravnopravni in odprti igri je ostal rezultat do polčasa nespremenjen. V nadaljevanju igre in s sprememljeno napadom pa so domači uveljavili svojo superiornost, in odslej so se goli nizali drug za drugim: v 15 min Bertoncelj, v 20 min. Zemljčič, v 23 min. Terček, v 27 min. Bertoncelj, v 29 min. Zemljčič, v 34 min. Ježev in končno, najtežji in najlepši v 38 min. Bertoncelj.

Sodil je g. Dolinar

Pretekma
V pretekmi so igrali črno-beli juniorji partijo proti ljubljanskemu Korotanu in jo z 2:6 občutno izgubili.

Rapid : Olimp 2:0 (2:0)

Celje, 19. marca
Danes popoldne se je vršila na razmeroma Glaziji prijateljska tekma med mariborskim Rapidom in celjskim Olimpom, v kateri je Rapid zaslužno zmagal. Gostje so pokazali dobro tehnično in kombinatno znanje in so bili večinoma v premoči. Olimp se je mnogo trudil, ni pa znal izbrati niti nekaterih ugodnih pozicij pred golom. Zanimiva je bila ta tekma samo v prvem polčasu. Oba gola za Rapid sta padla v 20. oziroma 27. min. prvega polčasa. Tekmo je sodil g. Ochs precej ležerno. Gledalcev je bilo okoli 350.

Nogomet v Mariboru

Maribor, 18. marca
Mariborski klubi se vestno pripravljajo za prvenstveno tekmovalno LNP. Zato so se pobirali za primeren trening pred važnimi borbami. ISSK Maribor je angažiral kot cenenejša partnerja SK Svoboda, SK Železnikar pa moštvo varaždinske Slavije, ki je pred 14 dnevi na lastnem igrišču zmagal nad mariborskim Rapidom s 5:1. Obe današnji tekmi sta bili zanimivi in klor še ni povsem obupal nad usodo mariborskega nogometa in se potrudil na igrišče, se je lahko prepričal, da so moštva spet pridobili v znanju.

Dopolodne se je vršila na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu prijateljska tekma

ISSK Maribor : SK Svoboda 5:3 (2:0)

Tekma se je odigrala na popolnoma razmočenem terenu. Maribor je pokazal svojo deloma prenovljeno prvo sestavo prvih po zimskem odmoru. Gotovo ni ta postava dokončna, ker je preveč neenakosti v nji. Uspešno — in to bolj kot dobro — je rešila svojo nalogo krilska vrsta, ki je absolutno mnogo podrobnejša dela. Ožja obramba je bila včasih nezanesljiva, toda že mnogo bolj kot v zadnjih tekmah. Napadalna vrsta je lepo kombinirala, pred golom pa so bili igralci premalo odločni. Ugajala je poštenovalnost moštva.

Svoboda je sprva imela manj od igre, polagoma pa se je popravila in je posebej po odmoru pridno valila napad za napadom na nasprotnikova vrata. Ob nekoliko večji pažljivosti vratarja bi si bili Svobodasi lahko priborili prav časten neodločen rezultat. Tempo je bil vso igro oster in številne situacije zanimive in sem in tja tudi napete. Sodil je g. Vesnaver.

Popoldne se je odigrala na igrišču SK Železnikarja ob Tržaški cesti prijateljska tekma

SK Železnikar : SK Slavija (Varaždin) 2:1 (1:0)

Ob razmeroma prav dobrem nogometnem vremenu in pred ne preveč številnim občinstvom sta nastopili moštvi v postavah:

SK Železnikar: Mahajnc — Frančes II, Frančes III — Ronjak, Frančes I, Skof — Vlado (Turk), Pezdicek II, Eferl, Pavlin, Habit.

SK Slavija: Pintič — Cesarec, Mastaric — Pintič II, Krstič, Gurt — Takáč, Koprivnjak, Dabič, Kovačević, Pezelj.

Železnikarji so nastopili z vidno voljo do zmage. Igrali so tako poštenovalno, da so bili gostje deloma popolnoma v podrejeni vlogi. Zlasti v začetku prvega polčasa in proti koncu drugega polčasa so bili Železnikarji v očitni premoči in so zmago, po poteku igre sočeti, tudi zaslužili. Domačini so pokazali v vseh linijah jako dobro, smotorno skupno igro. V napadu je bil notranji trio zelo prodoren, dočim sta obe krili nekoliko zaostajali. Prav dobra je bila ožja obramba in srednji krilec.

Gostih se da reči marsikaj ugodnega. Razpolagajo s fizično močnim in kondicijsko dobro stremenim moštvo, pokazali so tudi prav lep in koristen start. Zelo borbeni so bili v obrambnih formacijah, pa tudi ostri in se žilavo borijo za zmago. Da li so v polju boljše in boljše igro nego domačini, pri vsem tem pa si ni napad, ki je pred golom kar se da neodločen, niti ustvari toliko dobrih pozicij, in kar jih je bilo, jih je sproti spridil. Izrazitih slabih mest ni v moštvo.

Igra je bila ves čas zelo živahna in temperamentna včas tudi ostra. Sodil je dobro g. Nemeč.

V pretekmi je v prijateljski tekmi zmagala rezerva SK Železnikarja nad rezervno ISSK Maribora v razmerju 6:0 (2:0). Sodil je g. Koplč.

Ilirija v Celju

Ilirija : Celje 8:5 (5:4)

Celje, 19. marca

Včeraj popoldne je gostovala ljubljanska Ilirija v Celju in odigrala na Glaziji prijateljsko tekmo s SK Celjem. Ilirija je zaslužno zmagala z 8:5 (5:4). Gostje so nudili dobro kombinacijsko in tehnično igro ter so tudi v podajanju žoge in startu prekašali Celjane. V prvi polovici so igrali Celjani poštenovalno in učinkovito ter so do 27 minute celo vodili s 4:2 V drugem polčasu pa so popustili in so morali od 8. minute dalje zaradi

blesure Marića igrati samo s 10 možmi. V prvem polčasu je bila igra povečini izenačena in zelo živahna, po odmoru pa so bili gostje v premoči.

Goli za Ilirijo so padli v 5., 6., 27., 33. in 40. minuti prvega ter v 1., 15. in 40. minuti drugega polčasa, goli za SK Celje pa v 8., 9., 12. in 25. minuti prvega ter v 9. minuti drugega polčasa. Koti 8:6 za Ilirijo.

Gledalcev je bilo okrog 500. Tekmo je sodil g. Ochs objektivno, toda preveč ležerno.

Pretekme med SK Olimpom in SK Laškimi ni bilo, ker Laščani niso nastopili.

Tekmi za zimski pokal

Hermesov turnir za zimski pokal je danes nadreval spet za dve tekmi, in sicer:

Hermes : Reka 6:0 (1:0).

Ta tekma je potekla v precejšnji premoči Hermesa, ki je to pot spet preizkusil nekaj novih moči v svojem moštvo.

Primorje : Korotan 4:2 (1:0).

Tudi v tej tekmi je Primorje zmagalo sigurno in s precejšnjo premočjo, toda zaradi je slabše kot v dosedanjih tekmah.

Table-tenis turnir Hermesa

Včeraj in v nedeljo je Hermes priredil velik propagandni turnir v table-tenisu z obilno udeležbo — Med moštvi je zmagal zagrebški Makabi, med posamezniki pa njegov igralec Lad. Hexner

Ljubljana, 19. marca
ZSK Hermes je včeraj in danes priredil v areni Narodnega doma lepo uspele table teniški turnir, ki je pritegnil ogromno število tekmovalcev iz vseh krajev Jugoslavije. Dejstvo je, da pri nas še ni bilo tako velikega turnirja in gre prireditelju, ki je organizacijo izvedel brezhibno, vsa pohvala. V igrah samih so Slovenci tudi to pot dominirali v vseh disciplinah in je edino še boljši državni vrhak Hexner, ki si je priboril med posamezniki prvo mesto ter pripomogel svojemu moštvo do zmage. Kdor je prisostvoval napetim borbam, se je mogel prepričati, da se majje tudi Hexnerjeva pozicija in ne bo dolgo, ko bo moral tudi on kloniti ter tako prepustiti Slovencem še zadnjo oviro do polnopravnega prvenstva v tej panogi sporta.

V nedeljo ob 14. je bila uradna otvoritev turnirja, ki so ji prisostvovali številne odlične osebnosti. Najprej je predsednik kluba dr. Mauri pozdravil vse tekmovalce, dalje zastopnika pokrovitelja bana dr. Draga Marušića, banskega svetnika dr. Borštarnja, predsednika LTT prof. dr. Bajca, zastopnika JTS Mlinarića in pa zastopnike sodelujočih klubov.

Takoj nato so se pričele na vseh treh mizah borbe med moštvi za prehodni pokal g. bana, ki si ga je lani priboril zagrebški Makabi. Tudi letos so Zagrebčani svoj uspeh ponovili, vendar mnogo težje, dasi je v njihovem moštvo nastopil državni vrhak Hexner. Ako se prihodnje leto posreči Makabiju ponovno zmagati, potem pride dragoceni pokal trajno v njegovo posest. Ako...?

V moštenem turnirju je tekmovalo od 23 prijavljenih moštvev, vseh 20 ekip, in sicer Ilirija I. in II., Hermes I., II., III., IV., V. in VI., Reka, Slavija in Korotan I. in II. iz Ljubljane, Makabi, Sremac, Cepin, Zeleniznik iz Zagreba, Jugoslavija iz Celja, Korotan I. in II. iz Kranja ter ISSK Maribor iz Maribora. I. Kolo: Reka : Korotan (Kranj) I. 3:0; Lazar (R) : Tajnik (K) 2:0; Tič (R) : Pillich (K) 2:0; Puterle-Lazar (R) : Tajnik-Pillich (K) 2:0; Železnikar : Slavija 3:1; Kreačič (Z) : Pogačnik (S) 2:0; Turner (S) : Šarič (Z) 2:1; Bauer-Kreačič (Z) : Pogačnik-Kurnik (S) 2:1; Kreačič (Z) : Turner (S) 2:1. Hermes II. : Reka II. W. O. Ilirija I. : Korotan I. (L) 3:0. Weissbacher : Beranek (K) 2:0; Žiža (I) : Mlinar (K) 2:0; Nagy-Ziža (I) : Mlinar-Beranek (K) 2:0. ISSK Maribor : Reka III. W. O. Hermes VI. : Korotan (K) II. 3:0. Pollak : Kulovec (K) 2:0; Klausner (H) : Košir (K) 2:0; Pollak-Klausner (H) : Kulovec-Košir (K) 2:0; Hermes III. : Sremac 3:1. Radković (S) : Zornada (H) 2:0; Kavčič (H) : Alič (S) 2:0; Ratković-Alič : Kavčič-Zornada 0:2; Kavčič : Ratković 2:1. II. kolo. Makabi (H) 2:0; Weiller (M) : Dekleva (H) 2:1; Hexner-Weiller : Marinko-Dekleva 2:0. Jugoslavija : Korotan (L) I. 3:0. Furlan (J) : Hribar P. (K) 2:0; Coh (J) : Hribar P. (K) 2:0; Coh-Furlan (J) : Hribar-Hribar 2:0. Ilirija II. : Reka I. 3:0. Geržinič (I) : Puterle (R) 2:1; Djinovski (I) : Lazar (R) 2:0; Geržinič-Djinovski : Lazar-Puterle 2:1. Hermes II. : Železnikar 3:0. Horvat (H) : Kreačič (Z) 2:1; Drovnik (H) : Bauer (Z) 2:0; Drovnik-Horvat : Kreačič-Sarič 2:0. Ilirija I. : Maribor 3:0. Weissbacher (I) : Skapin (M) 2:0; Žiža : Seneković (M) 2:0; Nagy-Ziža : Seneković-Skapin 2:1. Hermes III. : Hermes VI. 3:0. Kavčič : Polak (VI) 2:0; Zornada : Klausner (VI) 2:0; Kavčič-Zornada : Polak-Klausner 2:1. Cepin : Hermes IV. W. O. Hermes I. : Železnikar III. W. O. Semifinale: Makabi : Jugoslavija 3:0. Weiller : Coh (J) 2:0; Heršković (M) : Furlan (J) 2:1; Hexner-Weiller (M) : Coh-Furlan (J) 2:0. Ilirija II. : Hermes I. 3:1. Drovnik (H) : Geržinič (I) 2:1; Djinovski (I) : Horvat (H) 2:1; Geržinič-Djinovski (I) : Drovnik-Horvat (H) 2:1; Geržinič : Horvat 2:0. Ilirija I. : Hermes III. 3:1. Weissbacher (I) : Zornada (H) 2:0; Kavčič (H) : Žiža (I) 2:1; Nagy-Ziža : Kavčič-Zornada 2:1; Weissbacher (I) : Kavčič 2:0. Hermes I. : Cepin 3:0. Nemeč L. (H) : Maksimović (C) 2:0; Nemeč J. (H) : Müller (C) 2:0; Nemeč-Nemeč : Maksimović-Müller 2:0. V finale so se torej plasirali Makabi, Ilirija I. in II. ter Hermes I.

Finalne:
Ilirija I. proti Ilirija II. 3:0 W. O. Makabi : Hermes 3:0. Hexner (M) : Nemeč Lajoš (H) 2:0 (21:15, 21:19); Weiller (M) : Nemeč Janec (H) 2:1 (21:9, 16:21, 21:18); Hexner-Weiller : Nemeč-Nemeč 2:0 (21:16, 21:13). Zmaga Zagrebčanov je bila proti pričakovanju dohaja lahka, dasi goste nista bila na višini. Ilirija II. proti Hermes 0:3. Nemeč Lajoš (H) : Geržinič (I) 2:0 (21:13, 21:13); Nemeč Janec (H) : Djinovski (I) 21:15, 16:21, 21:17; Nemeč-Nemeč : Djinovski Geržinič 2:1 (13:21, 21:21, 21:14); Ilirijana nista mogla proti sedaj že boljše razpoloženima Hermecanom nuditi odločnejšega odpora. Sledila je nazanimivejša točka večera. Ilirija je poskušala v odlo-

Gospa!

Vi ste danes na spredu zelo ugajali, ker so bile vaše noge v nogavicah, opremljenih z gornjo zaščitno znamko, zelo dopadljive. Ako še ne veste, si zapomnite, da se te nogavice dobivajo v vsaki boljši trgovini.

čilnem dvoboju iztrgati pokal Makabiju. Bile so dramatične borbe, v katerih je petorica igralcev izčrpala vse svoje sile. Ilirijanom se poskus ni posrečil, toda podlegli so častno. Rezultat 3:1 za Makabi. To zmago je izvojeval Hexner, igralec svetovnega slovesa. V partiji proti Žiži, ki je bila najlepša, kar se jih je v poslednjem času odigralo na jugoslovenskih turnirjih, je moral Hexner svoje sicer neubranljive drive opustiti in se pomakniti v obrambo, kjer je pokazal tudi svojo drugo odlično stran. Branil je nad mizo in ne za njo, kar je zvezano z izrednimi tehničnimi trikii. Hexner je tudi v Ljubljani dokazal, da je kralj lesenega loparja, kateri naslov si je pridobil na svetovnih prvenstvih. Drugi zastopnik Makabija Weiller je pokazal zelo lepo igro, vendar od lani ni mnogo pridobil. Ilirijan Weissbacher je razočaran v igri proti Hexnerju. Dopustil je namreč Hexnerju, da ga je potisnil v obrambo, čeprav bi moral vedeti, da tam ni dober. S svojimi sigurnimi drivi bi državnemu vrhaku vsekakor nudil večji odpor. Nasprotno pa je njegov klubski partner Žiža pokazal sijajno taktično igro. Weillerja je odpravil gladko z 2:0 in s tem prekinil zaporedne 3:0 zmage Makabija. Simpatični Žiža je zaigral proti Hexnerju s srcem in voljo za zmago svojega kluba. Dobil je sicer ta večer edini set proti odlično razpoloženemu nasprotniku, toda v odločilnem setu ni vzdržal peklenškega tempa.

Rezultati: Hexner : Weissbacher 21:11, 21:18; Žiža : Weiller 21:17, 21:16; Hexner-Weiller : Nagy-Ziža 21:16, 21:19; Hexner : Žiža 21:10, 21:17, 21:17. Takoj zatem je sledil dvoboj Ilirija I. : Hermes, ki so ga Hermecani s 3:0 odločili v svojo korist. Izbrani Ilirijani so pod vtisom poraza z Makabijem precej lahko prepustili zmago nasprotnikom. Rezultati: Nemeč L. : Žiža 21:21, 21:16, 21:17; Nemeč J. : Weissbacher 21:11, 21:16 (I); Nemeč-Nemeč : Nagy-Ziža 21:17, 13:21, 21:14; Makabi : Ilirija II. 3:0. Hexner : Geržinič 21:16, 21:17; Weiller : Djinovski 17:21, 21:16, 21:19; Hexner-Weiller : Geržinič 21:15, 18:21, 21:14. Končni plasman: Makabi I., Hermes II., Ilirija I., III., Ilirija II., IV.

V singlu gospodov je zmagal Ladislav Hexner (Makabi), pri damah si je priborila prvo mesto gđ. Geržiničeva, kot najboljši junior pa je izšel Ratković (Sremac).

Višek smuške sezone

Velike mednarodne skakalne tekme v Planici dne 25. t. m.

Ljubljanske sportne trgovine in podružnica »Putnik« so že začele prodajati vozovnice za poseben vlak, ki bo vozil prihodnjo nedeljo zjutraj gledalce k mednarodnim tekmam v smuških skokih SK Ilirije na njeni veliki skakalnici na Planici.

Opozorilo obiskovalcem skakalnih tekem v Planici

K skakalnim tekmam SK Ilirije bodo vozili v nedeljo naslednji posebni vlaki:

1) Beograd-Planica.
2) Zagreb-Planica. Prodajo vozovnic je prevzel HASK v Zagrebu. Pozivamo zainteresente iz raznih postaj med Zagrebom in Zidanim mostom, da se zaradi vozovnic obrnejo na ta naslov. Cena vozovnice z vstopnico k tekmi je 95 Din.

3) Maribor-Planica. Prodajo vstopnic za ta vlak je prevzel Putnik v Mariboru, Aleksandrova 35. Pozivamo zainteresente do Celja, da se obrnejo na ta naslov. Vlak se bo ustavil na Pragerskem, Grobelnem, Celju itd. V Celju so vozovnice na prodaj v tt. Stermecki in pri g. Matiji Kopušarju v tt. Koleno-dedič. Dalje bodo v Celju na raz

Žena v sodobnem svetu

Prva jugoslovenska novinarka

Življenje in delo prve jugoslovenske novinarkinje Zagorkinje, ki je preteklo sredi predavalca ga. Govkarjeva, je tako zanimivo in pestro, da mora vzbuditi pozornost vsakega, ne samo žen. Saj je Zagorka edinstvena pojava med našimi ženami.

O tragičnem detinstvu in burni mladosti Zagorkinje — Marije Juričeve s pravim imenom — izvemo iz njenega zadnjega romana »Na cestah«, ki izhaja v hrvatskem »Zenskem listu«, a se tiska tudi v knjigi. Ta roman je en sam pretrpeteljv krih nesrečnega, v njegovih nainčnejših čustvih žaljenega otroka, ki koleba med očetom ženskarjem in do blazne onemoglosti ljubosumnega materjo. Iz udobnega in gospoškega doma svojih staršev se zaleka v preproste kmečke hiše na vasi, kjer najde razumevanje in ljubezen, ki ju med svojci zaman išče. Mati besni, ker dekletce ne mara zalezovati očeta pri njegovih ljubezenskih avanturah, oče zrenanjo z nezaupanjem, če že ne s sovraštvom. Med dvema mlinskima kammoma je in i je zato samostan, kamor jo pošljejo starši, pravo odrešenje.

Deklica ni imela niti doma niti v samostanu prilike, videti od blizu lepo knjigo, povest ali novelo. Vse, kar je dobila v roke, so bile šolske knjige in molitveniki.

V tistih časih je bilo na Hrvatskem politično življenje močno razgibano. Madžarska vlada je pritiščala Hrvatke k tomu, kar je rodilo hud odpor, ki je dobil izraza zlasti v časopisju. Vsek inteligentnejši človek je bil naročnik katkega lista. Tudi v hiši Zagorkinega očeta, pripadnika madžarske stranke, je bilo polno časopisja, madžarskega in madžarom prijaznega. Deklica novin ni smela čitati, toda v kuhinji in v družinski sobi so uslužbenici modrovali o nevdružni političnih razmerah in dekletce je z nepetostjo sledilo tem razgovorom. Razumela sicer ni vsega, toda spoznavati se začela, da se godi Hrvatom buda krivica. V teh razgovorih je tudi izvedela, da je treba vse, kar prinašajo listi, najprej napisati. In tako je v samostanu začela razmišljati, kako imenitno bi bilo, vse, kar se godi zanimivega okrog nje, napisati in dodajati še kaj iz svojih lastnih domislekov. Ta težnja je bila v njej tako močna, da je začela kot 12letna deklica list — seveda v enem samem iztis — pod naslovom »Samostanske novine« pisati. Listič je pisala skrivaj, polnila ga je s sestavki o svojem in svojih tovariših življenju, pa tudi z raznimi došla izmišljenimi povestimi in dramskimi prizori. Iz vseh spisov pa je kakor v posmeh madžarskim roditeljem žarela ljubezen do hrvatskega naroda in njegovega jezika. Seveda to grešno početje ni ostalo dolgo prikrito. Novine so bile zaplenjene, izdajateljica pa obsojena v samotno celico ob kruhu in vodi. Toda deklica ni mogla mirovati — najboljši dokaz, da je v njej žarela plamen resničnega daru. V prostih urah je zbirala okrog sebe tovarišice in jim pripovedovala izmišljene povesti, a takoj po prestani kazni se je lotila velike, na široko zasnovane drame »Katarina Zrinjska«. Prvi njen tiskani spis je bila črtica »Pod sljemenom«, ki je izšla v hrvatskem mladinskem listu. Avtorica je bila stara 13 let. Kmalu za tem so bili objavljeni njena »Otroška igra« v treh dajanih in v novici »Bedna Lucija« in »Mržnja in ljubav« in roman iz lastnega življenja pod naslovom »Marija Sudbinska«.

Ko je bila Mirjam — Zagorka — stara komaj 15 let, jo je »ženski tribunal« njene rodbine obsodil na zakon z dosti starejšim Madžarom, ki pa je imel imenitno službo. V deklici se še ni vzbudila žena... Prvi meseci zakona so bili za njo naravnost grozota. Pobegnila je od moža domov, toda roditelji so bili brez razumevanja za take »kaprice« in so jo napodili nazaj. Vzdržala je še nekaj mesecev, nato pa vrgla od sebe jarem, v kategera so jo vpregli proti njeni volji. Kot 16letna žena je v pradedniku in gologlavu sedla na vlak in zbežala pred možem k svoji teti. V človeku vzbujala spoštovanje ta pogum in samostojnost, že bolj pa njen sklep: sama si hočem služiti kruh! Nekaj gorostasnega za tedanje gospoško deklo in ženo! Začela je z veliko vneto prakticati na mitroviški pošti. A kmalu je nastopila — po posebnem naključju — pot novinarka. Na postaji je bila priča, kako je železniški uradnik, Madžar, zmerjal hrvatske kmete. Mlada praktikanca se je zavzela zanje, a je tudi napisala plamteč članek proti samolastnosti Madžaronov, ki ga je priobčil mitroviški listič. Ponatisnili so ga pa vsi zagrebški, pa tudi budimpeštanski opozicijski listi. S tem je bila asoda Zagorke odločena. Odšla je v Zagreb, kjer se je z mnogimi političnimi in beltrističnimi prispevki ofirala uredništvu »Obzorac«. Tu so s pomilovanjem zrl na mlado damico in jo z nekaj frazami odpravili — kar je povsem razumljivo za tiste, a volja precej tudi za današnje čase. Tedaj še je damica uveljavila z zvijačo. Napisala je vreto temperamentalnih političnih člankov in jih pod raznimi moškimi imeni poselala tistim madžarskim listom, ki so napadali Hedervarija. Vsi ti članki so zagledali beli dan. Ponatisnili pa so jih v prevodu dunajski socialistični in po njih že angleški in francoski listi. Redakcije peštanekih opozicijskih listov so pozdravljale Zagorko, ki se je za to priliko izpremenila kar v nekaj moških, kot svojega političnega sodelavca in so jo pozivali, naj nadaljuje.

Prav tedaj so bile volitve in Zagorka je pisala otre članku proti madžarskim nasilnežem nasproti Hrvatom. Vsi so te članke odobraval, ne da bi vedeli pravo ime avtorja. Madžarski poslanec Jaglič je v hrvatskem saboru vehementno protestiral proti tem člankom in dolžil opozicijo, da izhajajo iz njenih vrst. A vodja opozicije je izjavil, da ne pozna avtorja, daki članke odobrava. Ko je urednik izvedel, kdo je avtor člankov, je rekel Zagorki: »Samo molim vas, ne pripovedajte nikom, da ste vi, žena, to pisali. U vas je to i u našu korist.« A tudi po vsem tem so Zagorko motrili z nezaupanjem ter jo šele na priporočilo biskupa Strossmayerja sprejeli v redakcijo »Obzorac«.

Že kot začetnica je pisala Zagorka pod listetke, vodila je samostojno oddelček, ki je obravnaval madžarsko politiko, in je na hrvatskem prva uvedla rubriko, posvečeno ženi. Istočasno je pisala svojo prvo večjo povest »Sužnjici« in nato roman »Vlatko Jaretić«.

Ko se je na Hrvatskem vnela posebno huda borba proti banu Hedervariju, je bila Zagorka med prvimi, ki so pozivali na upor proti krivični in nasilni vladni politiki. Prirejala je manifestacije, navduševala mladih in skrbela za zaprte rodoljube. Aranzirala je proti banu Hedervariju glasovito žensko demonstracijo, katere se je udeležilo na tisoče žen in o kateri je poročalo vse evropsko časopisje. Ko je vlada zaprla vse moške urednike »Obzorac«, je bila Zagorka primorana, da je list nekaj časa popolnoma sama urejevala, a tudi vsega sama pisala. A kmalu je sledila drugim urednikom tudi ona: odvedli so jo v ječo v spremstvu policijskega uradnika, šestih dekletivov, treh drugih pomagavev in dvadeseterih orožnikov. Ljudstvo ji je vso pot prirejalo burne ovacije. V ječi je pisala agitacijsko dramo proti Hedervariju »Evico Gubčević«, ki so jo uprizorili v Splitu po nahu Hedervarija in ki je bila pravo narodno slavo.

L. 1903., po zmagi erbske — hrvatske koalicije, je določil »Obzorac« Zagorko za svojo saborsko poročevalko. Bil je to prvi primer ne le v Budimpešti, nego tudi v vsej srednji Evropi, da je bila žena izbrana za parlamentarnega poročevalca. Vzbujala je pravo senzacijo. Poročevalec francoskega »Figara« je pisal o njej, da je »pravi čudež nadarjenosti in sposobnosti in da se po njeni zaslugi hrvatski parlament lahko imenuje nainprednejši v Srednji Evropi.« Publicist Milan Marjanović, sedanjí ravnatelj tiskovnega biroja, je napisal o njej med drugim: »Zagorka je uvedla med nas lahkotni, jasni, literarni, živi, kinematografski slog poročanja. Rešila je politiko iz suhe teorije in dolgočasnega kroničarstva; vdihnila ji je življenje, zgrabila jo je z one strani, ki je narodu bližja, prijetnejša, bolj ljudska.« Vse njeno delo kaže ostro opazujoče oko, razumevanje in srečno roko. To je mnogo več kakor rutina: to je dar hitre in uspele intuicije, ki je skoro izključni izvor njenih uspehov.

Kot novinarka je Zagorka sodelovala v »Obzorcu«, »Jutarnjem listu«, »Večernem«, »Novosti«, »Mali Novinac«, »Dva sata«, v rokem »Novim listu« in še v raznih drugih listih. Že več let je glavna urednica »Zenskega lista«.

Zelo uspešno se je udeleževala tudi kot pisateljica. Napisala je nad 50 novel za razne liste in ustvarila poseben tip hrvatskega ljudskega romana. Zdal izhaja v »Jutarnjem listu« »Gordana«, roman iz 15. stoletja hrvatske politične zgodovine. Malo prej pa je dovršila roman »Prerodništvo na kamenitih vrati«. Kot pisateljica romanov, novel in dram najde vselej važno, politično, socialno, narodnostno ali kulturno tehno smov, ki jo oblikuje živahno in plastično. A vendar leposlovje, ki ji je prineslo največjo popularnost, ne zadovoljuje Zagorko. Svoji pravi poklic vidi še danes v politični žurnalistiki. Sama pravi, da je diven poklic, ki je ženski najbližji, ker ima ona zanj mnogo več sposobnosti kakor moški. Urejevanje »Zenskega lista« ji ne prinaša zadovoljstva, ker nima prostih rok.

Od početka svojega pisateljskega delovanja se Zagorka z vso vneto zavzema za ženske pravice in njeno lastno življenje je nepretrgana veriga bojov za osamosvojitve žene.

raja je proti banu Hedervariju glasovito žensko demonstracijo, katere se je udeležilo na tisoče žen in o kateri je poročalo vse evropsko časopisje. Ko je vlada zaprla vse moške urednike »Obzorac«, je bila Zagorka primorana, da je list nekaj časa popolnoma sama urejevala, a tudi vsega sama pisala. A kmalu je sledila drugim urednikom tudi ona: odvedli so jo v ječo v spremstvu policijskega uradnika, šestih dekletivov, treh drugih pomagavev in dvadeseterih orožnikov. Ljudstvo ji je vso pot prirejalo burne ovacije. V ječi je pisala agitacijsko dramo proti Hedervariju »Evico Gubčević«, ki so jo uprizorili v Splitu po nahu Hedervarija in ki je bila pravo narodno slavo.

L. 1903., po zmagi erbske — hrvatske koalicije, je določil »Obzorac« Zagorko za svojo saborsko poročevalko. Bil je to prvi primer ne le v Budimpešti, nego tudi v vsej srednji Evropi, da je bila žena izbrana za parlamentarnega poročevalca. Vzbujala je pravo senzacijo. Poročevalec francoskega »Figara« je pisal o njej, da je »pravi čudež nadarjenosti in sposobnosti in da se po njeni zaslugi hrvatski parlament lahko imenuje nainprednejši v Srednji Evropi.« Publicist Milan Marjanović, sedanjí ravnatelj tiskovnega biroja, je napisal o njej med drugim: »Zagorka je uvedla med nas lahkotni, jasni, literarni, živi, kinematografski slog poročanja. Rešila je politiko iz suhe teorije in dolgočasnega kroničarstva; vdihnila ji je življenje, zgrabila jo je z one strani, ki je narodu bližja, prijetnejša, bolj ljudska.« Vse njeno delo kaže ostro opazujoče oko, razumevanje in srečno roko. To je mnogo več kakor rutina: to je dar hitre in uspele intuicije, ki je skoro izključni izvor njenih uspehov.

Kot novinarka je Zagorka sodelovala v »Obzorcu«, »Jutarnjem listu«, »Večernem«, »Novosti«, »Mali Novinac«, »Dva sata«, v rokem »Novim listu« in še v raznih drugih listih. Že več let je glavna urednica »Zenskega lista«.

Zelo uspešno se je udeleževala tudi kot pisateljica. Napisala je nad 50 novel za razne liste in ustvarila poseben tip hrvatskega ljudskega romana. Zdal izhaja v »Jutarnjem listu« »Gordana«, roman iz 15. stoletja hrvatske politične zgodovine. Malo prej pa je dovršila roman »Prerodništvo na kamenitih vrati«. Kot pisateljica romanov, novel in dram najde vselej važno, politično, socialno, narodnostno ali kulturno tehno smov, ki jo oblikuje živahno in plastično. A vendar leposlovje, ki ji je prineslo največjo popularnost, ne zadovoljuje Zagorko. Svoji pravi poklic vidi še danes v politični žurnalistiki. Sama pravi, da je diven poklic, ki je ženski najbližji, ker ima ona zanj mnogo več sposobnosti kakor moški. Urejevanje »Zenskega lista« ji ne prinaša zadovoljstva, ker nima prostih rok.

Od početka svojega pisateljskega delovanja se Zagorka z vso vneto zavzema za ženske pravice in njeno lastno življenje je nepretrgana veriga bojov za osamosvojitve žene.

Mali oglasi

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir

Ljubljana, Wolfova ulica 3

Obrt

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hübner Hagen, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25. — Telefon 3911. 65-30

Les

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Jesenov les

hloče in plohe kupi v vsaki množini M. Drucker, Zagreb, Elia 29. 8553-15

Kostanjev taninski les

v ekornj in obeljen kupuje stalno in plača proti du pikatu: Hadl, Novo mesto 92-15

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

kupujemo in prodajamo — ali damo na late posejilo Kulturni pogoji.

Pučka štedionas, Zagreb.

Naj zastopnik za draveko bovinovo: Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12 89-16

Industrija

Udeležiti bi se ev. aktivno in materialno na te obetoječi dokazano rentabilni industriji. Ponudbe na ogl. oddelku »Jutra« pod sifro »160«. 8420-16

Vsak naročnik »JUTRA«

je zavarovan — za 10.000 Din! —

ZOBOBOL

odpravi ALGA

Pri trganju v glavi in zobeh se ponavadi priporoča masaža

Za masažo je dobra

ALGA SE DOBIVA POVSOD.

R. S. Br. 18-117/32

ALGA

ALGA

ALGA

ALGA

ALGA

ALGA

ALGA

ALGA

ALGA

Akademija v počastitev Karadjordjeve 130letnice

Ljubljana, 20. marca

Omladina Narodne odbrane je v soboto zvečer priredila pod pokroviteljstvom hana dr. Marušića uspelo akademijo, s katero je počastila spomin velikega borca Karadjordja, ki se je rodil pred 130 leti. Orkester »Sloga« je pod vodstvom G. Otmarija Cvirna otvoril večer z državno himno, nato je po pozdravi predsednik omladincev g. Ladislav Mesec načelnika prosvetnega oddelka profesorja g. Josipa Breznika, ki je zastopal službeno zadržanega bana, in profesorja g. Vrhovnika kot zastopnika za prosveto. V kratkem, jednatem orisu je prikazal Karadjordjevo delo za svobodo naroda, njegove herojske podvige, pomen tedanje dobe za današnje jugoslovensko državo, ki kljub vsem velikim in uspešnim borbam zdaj je legendarnih junakov ni še dosegla tiste svoje veličine, ki ji gre. Zato čaka današnje omladino še veliko in odgovorno delo, v katerem naj nikar ne opesa in ne izgubi volje.

Po viharjem odobravanju občinstva, med katerim je bila pretežno odrasla moška borbeno mladina, je nastopil maturant Menardi Gvido z violino in dobro zaigral Debussyjevo skladbo »Reverie« in Drdičovo »Souvenir« Pri klavirju ga je spremljala gđc. Pia Menardijeva. Oba sta bila deležna iskrenih pohval. Prav efektno je recital g. Sever znano župančičevo pesem »Z

Predivo

v vsaki množini kupuje

VACLAV JOHN, Ljubljana
HOTEL UNION

„Restavracija Napredak“ v Sarajevu

se odda v najem z vsem inventarjem od 1. junija dalje. Ponudbe naj se pošljejo Središnji upravi Napretka, Sarajevo, Aleksandrova 51 — najkasneje do 10. aprila. 2988

POMLAD SE BLIŽA!

Pobrigajte se čim prej za seme!

Mauthnerjeva semena

60 LET NAJBOLJŠA!

Zahtevajte naš ilustrirani glavni katalog franco in brezplačno!

Mauthner Edmund a. d. NOVI SAD 2826

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Buffet

z gostoljubno koncepto, na najpomembnejši ulici centra Ljubljane radi presopolenosti takoj oddam ali prodam. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod sifro »Brijantna« ekselentno. 8993-19

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Starejšo sodruidnico

boljšo, popolnoma izurjeno in samostojno v vseh strokah trgovine s mešanim blagom, dobro računario, a prejme vredka Norbert Zanier & sin. Sv. Peter v Sav. dolini. 8518-1

Soho odda

Beseda 50 par. davek 2 Din, za sifro ali dajanje na slova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom in centralno kurjavo, nasproti sodišča oddam boljsemu gospodu. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 8555-23

Gdč., gospoda

ali dva dijaka počest sprejemem v lepo sobo s posebnim vzhodom, na željo tudi s heno. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra« 7296-23

2 prazni sobi

in kopalnico s centralno kurjavo iščem v bližini pošte. Ponudbe: Rekord, Beethovnova 14.

OGLAS V

JUTRU

JE SREDSTVO KI POMAGA V VSEH POSLOVNIH TEŽAVAH

Telefon 2059

Premog Karbopakete

drva in koks nudi

POGAČNIK

Bohoričeva ulica 5.

vlakom, zatem je pa absolventka višjega državnega konservatorija gđc. Marija Lahajnerjeva (mezzosopran) zapela Vitezslava Novaka skladbo »Gorsko balado«, Rimskega-Korsakova arijo iz opere »Ladko« in Duganove Medjumurske narodne. Pri klavirju jo je spremljala konservatoristka gđc. Božena Muchova. Obe izvajalki sta dosegle nad vse toplo priznanje. Z redkim navdušenjem je bil zatem sprejet pevski moski zbor učiteljskihnikov, ki je pod vodstvom nadarjenega Mihelčiča zapel dve pesmi. Zbor, ki je pokazal nemalo pevskih vrlin in izredno discipliniranost, je bil deležen pravih ovacij. Koncertni del večera je zaključil orkestrski kvintet »Sloga« z Ryneševim potpurijem »Balkanski zvoki«, ki so

vzorno izvajali navdušili občinstvo. Sledila je prosta zabava. Kvintet je dvarano preplaval s plesnimi zvoki tako imenitno, da je kmalu zaviadalo splošno veselje. Med mladino je bilo tudi precej naših odličnih vzgojiteljev in narodnih delavcev. Med njimi direktor Akademskega kolegija g. Jeran, direktor trgovske akademije g. Karel Pirjevec, tajnik ZKD profesor dr. Mihelak in drugi. Okoli enajste ure je omladince prišel pozdravit predsednik NO g. dr. Cepuder s soprogo.

Naročite

»LJUBLJANSKI ZVONI«

„Ljubim Vas“ je šepetal

Vsak moški se divi ženski beli in sveži polti — baš takšni kakršno ima dandanas lahko vsaka žena. Poskusite kremo Tokalon bele barve (ki ni mastna), ta krema vsebuje snovi, ki blaži in osvežujejo kožo, kombinirana pa je s preparirano svežo smetano in olivnim oljem. Krema Tokalon neprestano prodira v kožo, miri razdražene kožne žleze, zožuje razširjene znojnice ter odstranjuje zajedalce. V 3 dneh bi postala Vaša koža krasna in sveža, kakršne ne bi mogli doseči na noben drug način. Uporabljajte kremo Tokalon, bele barve, vsako jutro in čakajte na učinek.

Zapustila nas je za vedno naša nad vse ljubljena hčerka, sestrca, snukinja in nečakinja, gospodična

IRMA RAUNACHER

TRGOVKA

danes, dne 19. t. m. po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere. Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 21. marca ob 3. popoldne iz hiše žalosti Mariborska ulica št. 21 na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana-Dunaj-Liberce, dne 19. marca 1934.

OSKAR RAUNACHER, adm. kap. I. kl. v pok.; MARIJA RAUNACHER roj KOSTELECKA, starši; GUSTAV, EDMUND, brata; GILDA, ELLINOR, sestre; MALVINA KOSTELECKA roj. pl. KNEŽIČ, stara mati; rodbine: RAUNACHER, RAZDOLJSKI, PAVIŠIČ.

Zapustil nas je za večno po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere naš predobri, skrbni atek in stric, gospod

Franc Vuča

trgovec in gostilničar

Pogreb nepozabnega pokojnika bo dne 20. marca ob 1/4 17. uri izpred hiše žalosti na Grobelnem na župno pokopališče k Sv. Vidu.

GROBELNO, dne 19. marca 1934.

Žalujoča soproga Marija s hčerko Metko ter rodbine: Vuča, Randl, Brinšek in ostalo sorodstvo.

Sporočamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naša predobra mama, stara mama, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Alojzija Koritzky

vdova nadgeometra

v nedeljo, dne 18. t. m. ob 6. zjutraj, po težkem trpljenju, previdena s svetimi zakramenti, mirno v Bogu zaspala.

Pogreb naše zlate mame bo v torek, dne 20. marca ob 4. popoldne iz hiše žalosti Gregorčičeva ulica št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 18. marca 1934.

ŽALUJOČI OSTALI.